

52,842 Classical Hebrew Books for Free Download

Terms of Use

שאלות נפוצות Q&A Site

Blog בלוג

About אודות

Shas ש"ס

Rambam רמב"ם

Browse סייר

Advanced חיפוש מתקדם

Search חיפוש

Ryzman Edition

הבא Next << Prev הקודם >>

פרק א הלכה ז

הלכות מלכים ומלחמותיהם

שופטים פסוקים

Friedberg Rambam

כשמעמידין המלך מושחין אותו בשמן המשחה. שנאמר ויקח שמואל את פך השמן ויצק על ראשו וישקהו. ומאחר שמושחין המלך הרי זה זוכה לו ולבניו עד עולם. שהמלוכה ירושה שנאמר למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל. הניח בן קטן משמרין לו המלוכה עד שיגדיל. כמו שעשה יהוידע ליואש. וכל הקודם בנחלה קודם לירושת המלוכה. והבן הגדול קודם לקטן ממנו. ולא המלוכה בלבד אלא כל השררות וכל המינויין שבישראל ירושה לבנו ולבן בנו עד עולם. והוא שיהיה הבן ממלא מקום אבותיו בחכמה וביראה. היה ממלא ביראה אע"פ שאינו ממלא בחכמה מעמידין אותו במקום אביו ומלמדין אותו. וכל מי שאין בו יראת שמים אע"פ שחכמתו מרובה אין ממנין אותו למינוי מן המינויין שבישראל. כיון שנמשח דוד זכה בכתר מלוכה. והרי המלוכה לו ולבניו הזכרים עד עולם. שנאמר כסאך יהיה נכון עד עולם. ולא זכה אלא לכשרים שנאמר אם ישמרו בניך בריתי. אע"פ שלא זכה אלא לכשרים לא תכרת המלוכה מזרע דוד לעולם. הקב"ה הבטיחו בכך שנאמר אם יעזבו בניו תורתי ובמשפטי לא ילכו ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם וחסדי לא אפיר מעמו:

אבני שהם

אור הישר

בד קודש

ויקח אברהם

חיים ומלך

יד איתן על היד החזקה

כסף משנה

לב מבין

מגדל עוז

מראה הנוגה

עיני דוד

רדבז

תבואת יקב

©2015 The Society for Preservation of Hebrew Books

Upload Form - HebrewBooks.org

לימוד בעיון עולמות

מיסודו של צבי רייזמן

dtSearch

Surah

זאת שובות

211

כשנזכרם מכה עכו"ם ומכ"ם לשי' הראש'ם בחשוי
 ד' ישראל הבא בשט"ח של גוי דעכו"ם דיינין ל' גם
 למעלותא ול"ק מהא דצ"ק קרי' הכ"ל שמה למד
 הרשב"ץ להיפוך ד"ל דהרשב"ץ מיידי במת העכו"ם
 דל"ש לומר אהדרנא ל' שטרא משא"כ בחי ויכול להחזיר
 לו שטרו ואף שאסור להחזיר מ"מ ס"ל להראש'ם דנז"ס
 לו כזכות העכו"ם שבה מכוחו וגם אין צוה משום מזיק
 שיעבדו כיון שעשה ע"פ דמ"ד ודוקא בעשה שלא כדון
 היו מזיק שיעבדו עכ"ל. ועי' בחו"מ סוס"י רל"ו
 ס"ט דבג"ה וסמ"ע סקכ"ד שהוצאו שם דברי הרשב"ץ
 הג"ל דמוכח היפוך זה וגם צ"ל מת העכו"ם ס"ל
 להרשב"ץ כן ועכ"פ צ"ל שניהם מכה העכו"ם י"ל
 דלכ"ע היו כן ובחשוי דרז"ל ח"א ס' תי"ג בראובן
 שדר בבית עכו"ם ומת העכו"ם ונפל למלך וקנהו שמעון
 מן המלך ופסק דיוכל להוציא את ראובן מיד כיון דבא
 מכה העכו"ם והעכו"ם יקול להוציאו מיד שכן הוא
 צדיניהם ח"כ גם ראובן ^{אשרת התורה} ^{אשרת התורה} ^{אשרת התורה} מוציאו ועוד
 דשמעון חזר על המוכר למסור לו ביתו והמוכר מוציאו
 ואיכו מאי קעביד ולא עבר על תק"ה כלל ע"ש.
 ולכאורה הוא תמוה דברי קיי"ל דהבא מכה עכו"ם רק
 לגרעיותא דיו כעכו"ם ולפמ"ש יוחא דכיון דשניהם
 מכה עכו"ם לכ"ע דינו כעכו"ם אך מזה אין רא"י ד"ל
 דהרדב"ז לשי' דס"ל דגם למעלותא הבא מכה עכו"ם
 כעכו"ם כיון דמצי לאהדורי שטרי לעכו"ם כמ"ש המל"מ
 פט"ו מעוטין ה"א בשמו ועמ"ש צ"ס ישרי"ע ליבמות
 ל"ח רע"א ע"ד רדב"ז ומהר"ט ומל"מ הג"ל באורך. ועי'
 בחשוי מצי"ט ח"א ס' ל"ו צ"ל מל"מ החשוי שנעלם ממנו
 צמחכת"ה דברי הג"א הג"ל אצל גם צ"ל דברי שם
 ל"ע צמ"ש דאין ראובן יכול לסתמו מכה הגוי אם כי
 החזר לריק לאורה ול"ע דמקודם לא כי הגוי המוכר
 של ראובן לריק למחות כלל כיון שאין לו חזקה צדיניהם
 ע"ש ותצ"ן. — ויש להביא עוד רא"י לשי' הג"א מהא
 דיו"ד ס' קע"ג ס"ה עכו"ם שמשכן חלרו לישראל
 וחזר ומכרו לישראל דאין הממושכן חייב להעלות שכן
 לישראל הקונה כיון שצדיניהם כמכורה לו עד שיתן
 מעותיו ומבואר צ"ז וט"ז וש"ך צ"ס הראשונים דגם
 אם הקונה ה"י מחויב לפדותה אין צוה חשש ריבית
 מטעם זה אע"ג דגבי ישראל אסור לדור צ"ל שכן
 וצ"ע משום דשניהם מכה עכו"ם דגם כפי דיניהם
 וכדעת הג"א הג"ל.

אך אם חולי צמדיניהם אין צדיניהם החק כן אך
 משום שאין רשות ליהודי לשכור אורענדי ולכן
 לא יוכל להצוה מכקונה צדא"ה לכאורה י"ל דחק
 שאינו משוב לכל בני מדינתו אלא לישראל לצד ל"ש צוה
 דמ"מ והוא גזילה דמלכותא אצל כצר כחצתי בחשוי
 לדארכוי (לעיל ס' ל"ד) להוכיח ממנהר"ק דגם צב"ג
 הוי דמ"ד ועכ"פ הוי סד"ד והמט"ה ולכן לענ"ד אין
 לראובן טענה על שמעון ע"פ שורת דהכ"ק.

וגדולה מזו מבואר בחשוי מלל מאש ס' נ"ו בעכו"ם
 שמכר שט"ח שיש צידו על ישראל לישראל דצדיניהם
 דיינין ל' כדמוכח מהראש'ם סופ"א דגיטין גבי מעמ"ש
 (ועס"י ס' סכ"ה) ודלא כחשוי פני משה ח"מ ס' י'
 ס"ט שכתב דהא דעכו"ם וישראל וכו' אם אחת יכול
 לזכותו וכו' היינו צ"ל נוגע לישראל אחר משא"כ היכי

דנוגע לישראל אחר דגם כדון ישראל וליחא והשיג גם
 ע"ד כה"ג ס' קכ"ע שפסק בישראל שערב לישראל צב"ז
 גוי והגוי חומר פרעתי דפטור הערב אף דצד"מ אין
 הגוי נאמן לומר פרעתי מ"מ כיון שצ"י נאמן נפטר הערב
 כיון שנוגע לישראל וכד"י דיינין ל' וג"ז ליחא ועי' ש"ך
 ס' קכ"ו סק"ט והביא מחשוי הראש'ם כלל ח"י ס' י'
 א' ואח"כ הביא מחשוי המוחסות להרמב"ן צ"ס עיטור
 ד' ישראל הבא מכה גוי דגם כדון גוי טלמו אם יכול לחייבו
 צד"י או צדא"ה והרמב"ן דחה דכל שיד ישראל באמלע
 דניס כדון ישראל דמאי חולמי דהאי ישראל מהאי ובחשוי
 רשד"ס ס' שני"ט נעלם ממנו ד"ז והביא מחשוי פ"מ
 ח"צ ס' קט"ז כדון ראובן שהמחה לשמעון אצל גוי שה"ל
 סחורה צידו ואותה סחורה לא היחה ציד גוי ול"ה קנו
 לראובן בשעת המחאה מדינה ופסק דאם צדיניהם חייב
 הגוי הסחורה לראובן שפיר מהני וכמ"ש הראש'ם גבי
 מעמ"ש וזה סותר למ"ש בעלמו צח"א ס' ס"ט הג"ל
 ול"ל דגבי מ"ג דאם ה"י ראובן בא עם הגוי לדון ה"י
 זוכה צדיניהם דיינין א"כ קיבל עליו כפי דמ"מ וא"י
 לצטל המחאה שמעון על פי ד"י משא"כ צח"א מיידי
 שהעכו"ם קיבל עליו בפירוש דיני ישראל וכחז שטר צד"י
 אז כד"י דיינין וכמ"ש בחשוי ר"צ אשכנזי ס' ל"ד דהכי
 דהגוי כחז שטר צד"י כד"י דיינין לבו והוכיח כן מחשוי
 הריב"ש עכ"ל וכמ"ש צ"ד דיינין כפי דיניהם.

סימן פ'

צ"ה ג' שלח חר"ד צרעון

להרב מ' יחזקאל נ"ו אצ"ק הוסיאטין.

מכתבו הגיעני וע"ד שאלתו צעיר שה"י צה רב כמה
 שנים ואחר שזודע להמנהיגים ויראים שילאו
 מכשולות מח"י צעירות הסכימו וקבלו רב מומחה ובכ"ז
 לא קפא שכן הזקן ועתה שלי"ח וצנו חוצע חזקה אציו
 והרב החדש עוטן כי העיר ח"נה מספקת לשניהם
 ואדעתא דהכי צ"ל לשם כי אחר מות הזקן יהי הוא
 לבדו. — והנה ר"מ הביא מדברי שעה"מ ה' עיוה"כ
 ושם פ"א ה"ג הביא צ"ס חש"י ז"ל שנסתפק צ"ל דאם
 מת הראשון השני מתמנה תחתיו אם נשאר בן לראשון
 אם הוא קודם והשעה"מ הוכיח מתוס' חזר מ"ז ע"ג
 מדלא כתבו דמשכח"ל צמח ראשון והניח בן ובע"כ דגם
 צב"ג שני מתמנה. — אצל אין לכ"ז ענין כלל לנד"ד
 דהאם אחר שערב הפסול חזר ראשון למינוי ח"כ י"ל
 דבנו יורשו וה"א נסתפק צ"ל אצל צ"ד אם הועבר
 מלד שגיאותיו צבוראה ונתמנה אחר הרי פקע חזקתו
 לגמרי ולא חזר למינוי כלל ואם מהרו הקהל צב"ז
 כדון שצרי לוחות ונתנו לו שכירותו זהו בחזרת מחנה
 אצל אין צנו יורשו וגדולה מזו כתב הכ"מ פ"ז מה"ל
 ערכין וחרמין ה"ל י"ד ע"ז צב"ז ד' רמב"ם צ"א
 שכתב ללוקח שזה מצעלה דו"ד אין לו עמך ומכר
 לוקח לאחר שהיה עורפת מן השני ותמה הראש"ד דנימא
 מה מכר ראשון לשני כל זכות שחצא לידו ות"י הכ"מ
 דמאחר שאין זה מן הדין אלא דרך וויסור לעשות נ"ר
 לצעלה

לבעלה יכולה לומר לך ריחתי לוותר ולא לאחר ע"ש ואף
דאין לא קי"ל כן ועי' בה"מ פח"י ממלוה וח"מ ק"ח
ס"א בהג"ה היינו משום דכבר כחזה וסילקה זכותה
אבל אין צדק גדר חזקה וירושל' דאע"ז אס' נותנים לאחר
מתנות והוא ממכרי כהונה יהי בנו יורשו — ואדרבא
במי שנתמנה אפי' רק לפי שעה זכה גם לבנו כמ"ש
ה"ג בפנים יפות פ' אחרי להוכיח כן מהמכילתא ע"ש.
ולכן הדבר פשוט דזכה הרב החדש בכל וכמ"ש בתר"ה
וכבר הביא בד"מ ח"מ ס' ד' בשם השו"ה הרא"ש דאם
רוב העיר וטע"ע יודעים שהדין עמכם יכולים למיעבד
דינא לעלמא ע"ש וה"ל אס' כן יודעים צדורר כי ע"י
השגיאות ה"ל מוכרחים לקבל רב אחר ולא לשם נילוח
וקטגור שלא כדעת אין צדיקו לחייבם לקבל את בנו
להיות רב שני.

ד"ז מ"ש בדברי חוס' צ"מ צ' ע"א ישוין בחומים ס'י
ק"ד סוסק"ז ולב' ארי' חולין קל"ב ומהר"ט ח"א
סוס"י י"ט וס' ק"ל וקל"ה ס'י רפ"ד בשם ריב"ש ועי'
חוס' צ"ב ל"ג סוס"א וחוס' צ"מ קט"ז ע"ב דה לימא
ואין להאריך בזה כי לענ"ד א"ל לדין צנ"ד מוכח זה.

סימן פ"א

להרב מו"ה עזריאל יחיאל רובין נ"י מו"ה
דק' מיהאלעוויטן צמדינת הגר.

מכתבו הגיעני וע"ד שאלתו צביהכ"ג ישנה שמחוק
לעיר שצניית זה ששים שנה וגוף המקום והוא
קנאי מהאדון צכספס ולא מנדבות אחרים ואח"כ הרמ"ז
הצנין והגביו חומותיו ואין מי זוכר אס' ג"ז עשו רק
משלם רק זקן א' אומר כי ג"ז בנו משל עשיר א' שמת
והניח מהונו ח"ק ר"כ זה כשמתה שנים נעשה המקום
דחוק ובנו צביהכ"ג מפורסם על מק"א וא"א להחפול עוד
צביהכ"ג הישנה כי נצקעו חומותיו וחלק א' נוטה ליפול
וכעת נחזק להקפול לצנות צביהכ"ג ומקום וברון זע"ה
למכור צביהכ"ג הישנה ללורך דירה ולצנות צמעות זה
צביהכ"ג א"ל צביהכ"ג החדש, עכמ"ד השאלה. — ור"מ
הביא מדברי מג"א ס' קנ"ג סק"צ בשם מצ"ע דאם
אינם מתפללים בו גם בשל כרכים רשאים למכור וצדגמ"ד
ע"ד מג"א סק"כ"ו ונו"ב מ"ת א"ח ס' י"ט כחצו דדוקא
אס' א"י להחפול שם. — אולם המעיין צמצי"ט ח"ג ס'י
קמ"ג שם דין ראובן שהי"ל בית סמוך לצביהכ"ג והצנאים
הרסו כותלו והכניסו חלי אמה משל קרקע צביהכ"ג לתוך
ביתו וערערו הקהל אח"כ והצביהכ"ג הזה לא התפללו
בו ערך ז' שנים והשכירוהו הקהל לדירה וראובן ראה
לשלם בעד חלי האמה כפי שיווי שלו והשיב דבין שנעשה
שלא צדיעתו א"ל להרס כותלו ובין שרוב הקהל מרונים
למכרה לו ויש מהם חוששין מפני שהוא צביהכ"ג שא"א
למכרו אבל מלד הדין כשיסכימו זע"ה או הקהל למכור
יש להם רשות אפי' ה' צביהכ"ג של עיירות שהי' מתפללים
בו וכ"ש שאינם מתפללים בו ובין שאינם מתפללים בו
אפי' שהוא צביהכ"ג של כרכים יש רשות לזע"ה למכור
לפחות חלי אמה זו עכמ"ד ומה נראה דאף שהיו יכולים

להתפלל בו אלא שלא רצו להתפלל והשכירוהו לדירה
שלא כדח אפי"ה החיר למכרו (ומ"ש תחלה דאפי' ה'
צביהכ"ג של עיירות שהיו מתפללים בו וכי י"ל דהיינו של
עיירות דומיא דכפרים) וריחתי צמצי"ט ח"ס חל"ה ס'י
ל"א שכח שמדברי המצי"ט אין ראוי כלל דשא"ה שטעו
שלא כדיון והשכירוהו לצות דירה לכן אין קפידא בזה
לרבים ולא הצנתי דמה צכך שטעו שלא כדיון מ"מ כיון
דחזין דמה"ע אמדין דעת הרבים דאין מקפידין שיומכר
א"כ ה"נ אס' אין מתפללים בו ע"י הכרח ואינם ואף
דאפשר לחקן הרי גם התם ה"ל אפשר לגזור על הקהל
לבעל השכירות ולחזור להתפלל בו. — ובנד"ד כפי שכתב
ר"מ דאין יד הקהל משגת לחזור ולצנות צביהכ"ג ה"שן
וכבר נוטה ליפול א"כ צודאי שרי למכרו וכבר הביא
ר"מ מדברי מג"א סקט"ז בשם מ"צ דכשי' צביהכ"ג אחרת
להתפלל בחובה לא איכפת לכו לרחוקים ומוחר להשתמש
בהאצנים אפי' בשל כרכים והמג"א השיג דמ"ת א"א
למכור של אחרים בלא דעתם אולם צמצי"ט משפטו שמואל
ס' י"ד ביאר טעמו דכל שהשכל מחייב דא"א לחזור
ולתפלל צמקום הראשון אמדין דעת המתנדבים
דמסכימים למכרו ואפי' הוא צביהכ"ג של כרכים והוצא
צשדי חמד מערכה צביהכ"ג ס'י ע' והביא בשם משנת
ר"א ח"ב ס' צ' דאפי' למכרו לעכו"ם שרי אבל מ"ש
שכ"ה דעת מהר"ל ס'י י"ט וע"ש צמצי"ט סקט"ז שצדיקו
בקנין והמעין בגוף החשוי ימלא שביאר דבין דאין
חקוק עוד שישאר אותו צביהכ"ג בקדושתו להיות שם
מקום חפלה ואס' ישאר פנוי יש לחוש שיצנו עליו דבר
צווי מסתמא לכל העולם ניחא צמכירה זו וגם להסוברים
דטעמא דשל כרכים משום דרבים מוציאו צצנייה ושמא
יש א' שהוציא בה וחלקו מעכב און סכדי דגם מי שיש
לו חלק ניחא ל' צמכירה זו וחזין לאדם שלא צפניו
ועפ"י פסק שם דהלוקחים מותרים לעשות גם ד' דברים
שאסרו חכמים אלא לריוחא דמלחא וחלקו צמקום הנמכר
דחלק שטעמ' עליו צביהכ"ג של אנשים שהוא עיקר הקדושה
ישאר פנוי לכן ירק אע"ג דגם זריעה היא חשמיש גנאי
מ"מ אינו מכוער כ"כ כתשמישים אחרים עכמ"ד וצמצי"ט
העתיק צע"א קל"ה וחמה מהא דזריעה חשמיש גנאי
וכפי הנראה לא ראה בגוף החשובה. ומ"ש מג"א סוס"ק
ע"ז דגם מחש' מהר"ל נראה דלא כהמ"צ היינו משום
דלא החיר אלא מפני שאין חקוק עוד שישאר בקדושתו. —
ובנ"ד הגם שאינו דומה כ"כ לנידון מהר"ל דהכל לא
יצו שם דבר צווי מ"מ אין חקוק עוד שישאר מקום
חפלה וצפרט שהרי הא"ר קיים דברי מ"צ צמצי"ט
סקט"ז וכחצו ח"ל כ' מ"צ דאפי' צרכים היכי צנאו
אחרת עוצה מותר לסחור הראשונה דודאי כ"ע ניחא
להו בזה וכן עלים ואצנים מראשונה מותר להשתמש
בהם והיינו משום שצנאו אחרת והו"ל כמכור צצ"ז
דמסתמא ניחא לכ"ע אבל אס' לא צנאו אחרת גם עלים
ואצנים אסור ומג"א השיג עליו צחנס עכ"ד וכ"כ צמצי"ט
דברי חיים ח"צ א"ח ס' ע"י וע"ש ס' ע"י שהעתיק
גם בשם מג"א כדעת מ"צ וא"י וליחא ועכ"פ העיד
הד"ח שם שכן נעשה הרבה פעמים ע"פ גדולי הדור
וכ"פ צשו"ת מאמר מרדכי ס'י י"ה כדעת המ"צ —
וכבר הצאתי מחש' מהר"ל דמפורש דגם אס' נחמו
אחרים לצנין שרי צכ"ג ולכן מ"ש ר"מ דאם נחמו אחרים
לצנין

שנפטר חר הדבר לקדמותו ועדיין מעלה ממלא מקום אבותיו לא
נערש דבר ובחוקתו הוא עומד כבתולה. ועפ"י איש מה שהקשה
שם בחי' אגדות על הא' דאמרי' נעבדו' לראבי"ע נמי מעלין
בקדוש כו' נדרש מר חר' שבח' ומר חר' שבח' אחי' לאקמוי'
(שאל שתי מלכים משתמשים בכבוד א') אלא נדרש ר"ע חלחל
שבתו וראבי"ע שבת א' והק' שם בחי' אגדות עדיין שני עירוש
ר"ע שתי שבתות וראבי"ע שבת א'. ובסמיכות חכמים מאריך לחרץ
ולדבריו הגיל איש. והנה באמת קשה דלמה העבירו את ראבי"ע
מלדורש כל השבתות הא' מכת דמעלין בקדש אין להוריו כלל
וכבר התפלס בזה הרב בכנה"ש בחש' בני חיי ושארי הגדולים
שאלו דם זה מקרי הורדה ומה לי בולו ומיל' פלגא. ולפ"ס
רביטא אשמיט מנייבו סוגיא זו דמשמע דלפ"ס לא מקרי מעלין
בקדש כו' אך באמת היא נגד המושגל לכאורה דודאי מקרי הורדה
מקדושתו שמעיקרא היא דורש כל השבתות ועתה מורידין אותו
מזה לדורש לחלף. אך באמת כיון דר"ע ר"י ממלא מקום אבותיו
וראוי לזה מכת הקרא והיפה לו ולורשו אחריו כמבואר בספרי
ובת"כ רק שהורידוהו מחמת כבוד ר"י כחש' ר"ע בלש' עשני
אלא בשביל כבודו וכיון שנחפשים ר"י מחילת איש לדמות את ר"ע
דממלא מקום אבותיו גם שהפסיק אחר בינאים. אך גם להוריד
את ראבי"ע מכל וכל איש. ולכן מהר"א לדרש מר חר' שבח'
מחמת מעלה אבותיו ומר חר' שבח' משום דמעלין בקדש. אך
כיון דאין בי' מלכים משתמשין בכח' איש לחלוק לחלף וא' ממילא
ר"ע קודם ליתול עוד שבת א' כיון דמהר"א ר"י דלעבד' ר"א
ב"ע כחש' ח' ונעבד' מחמת שירש ר"ע כבוד אבותיו והוא בן מזה
רק איש להעבירו מכל מחמת מעלין בקדש אבל בדבר שאין בו
דיון חלוקה מעלה ירושת אבותיו של ר"ע קדים ולכן מניח לו לר"ע
שתי שבתות ולר"א ב"ע שבת א' אך כיון דכבר ראו לר"ע לשוב
לחוקתו הראשונה גם לו מעלה דמעלין בקדש שהי' לו מזה לדורש
כל השבתות ורק שהורידוהו מחמת כבוד ר"י וכיון שנחפשים ר"י
והסיבו לר"ע לקדמותו שוב יס' לו ג"כ המעלה דמעלין בקדש כמו
לראבי"ע ושוין המה בזה לכן יחלוקו אותן שתי השבתות וממילא
מניח לר"ע שלשה שבתות א' מכת מעלה אבותיו וגם שיש לו
לראבי"ע מעלה דמעלין בקדש מניח לו שבת א' נגד מעלה זו
דכבוד אבותיו. אך אין בי' משתמשין בכח' לזה ערוך חקק
אבותיו ממעלין בקדש דלראבי"ע ונפסק לזה יס' לו לר"ע ג"כ סברה
דמעלין בקדש כיון שחור לקדמותו כ"ל וממילא מניח לו עוד השבת
השלישית ואיש ודויק:

דיוצא לנו מזה שאין רשות לשום אדם להשיג גבול מהר"ם הג"ל
בדיון הרבנות דק' הג"ל אך בעניני הפרס וסידור קידושין
וסעודה ב"ת כנהוג כבר מלתי אחרת כחש' שהארכתי להכריז הזקן
הנפטר ומשם חבטו דעתי אם חר' לשיין בדבר אך בממשלה
הרבנות אין רשות לשום אדם עפ"י דת מוסיק להחוקקם נגד
הרב מהר"ם הג"ל. [ועיין בס'י ג"א]:

סימן נד

ברך ס"ת שנמלא כחב פרשה גבי ועלו האפרדשים ובלא תחמוד
אינו כתוב שום פרשה והוא כפי דעת הרמב"ם לפי הגירסא
שלפנינו אך הראשונים והאחרונים ז"ל הגיהו וכתבו ששים בגירסא זו
רק גבי ועלו האפרדשים אין פרשה כלל ובלא תחמוד יס' פרשה והגאון
בב"ב [מהר"ק חיד' ס'י ע"ס ומהר"ם חיד' ס'י קע"ח] דעקו שלא להפסיק
הכתוב כן כי הכתיב ז"ל ס"ל כן בגירסא שלפנינו והגאון צ"ח אפ"י ז"ל
[בש"א ש"י סכ"א] חולק עליו ודעמו להגיה ובאמת לפי משמעות לשון
הבני יונה ז"ל נראה ג"כ דלר"ך להגיה ד"ל שם ס'י רע"ה ואם ע"ה ועשה
במקום פתוחה פתוחה או במקום סתומה פתוחה או שפ"ה באמצע
הפרשה או הפסוק מקום חלק כשיעור פרשה פסולה כו' והג"כ כל
מה שנאמר עד עתה היא דעת הרמב"ם אבל יס' הרבה דיועות
לגאונים בלורת הפרשות גם כמה שמנה הרמב"ם שג"ל פתוחה או
סתומה או מה שג"ל שאין שם פרשה כלל בכל אלה יס' הרבה
גדולים חולקים עמו לכן אם נמלא ס"ת שאינה כתובה עפ"י דעתו
אין לפסלה ופשיטא אם נמלא כתובה כמה שנמלא בפ"י שמחולקים
עמו שאין לפסלה אלא אפ"י אם לא מלני שום חולק עמו בזה
אין לפסול כיון דמלני חלקים על הרמב"ם בהרבה מקומות אולי
ג"כ יס' חולקים עמו באחרים וזה הסופר כתב עפ"י דעת הא"א
(ר"י מינץ) וכ"ז בס"ת הנמלאה כתובה כן דמסתמא נכתב עפ"י
דעת גדול א' אלא הסופר טעמה טרדא נפסלה כ"כ וכן אם
ידענו מאיזה סופר נכתב ושלל כתב כן בשום ספר עדיין טרדא
הוא טעות וכן טעות שידענו מקום טעותו ומאין יא' להסופרים
הטעות וידענו שהי' הטעות כגון אופן הפסקה שהם טעוים בספרי
לפ"ס

הריב"ש ס'י רנ"ב מבואר ק' ד"ל שם כסוף התשובה. גם מה
שאמרם אם בוא יחידים לעשות להם מדרש לפסלה וקמו אנשים
למנוע אם נתן לשמוע ודאי משחקין אותו בזויפה שמעבדין הרבים
מלשנות מלואו ואין עון גדול מזה ובכר מנה הרמב"ם ז"ל בלחון
כ"ד דברים שצ"ד נזקקים לגדות העובר ואיחא בירושלמי דמועד
קטן התעבד רבים מלשנות מלואו לר"ך גדוי ואם נוחין טעם
לדבריהם מפני יסוד הכהנים שלא חזקו אז הקהל מעיינין בדבר
ועשין חקניה לקיים את שמויהן עכ"ל. הכי דיוכלו עיר וקהל אחר
להפסד מחבוריהם אך באופן שהי' קיום למלואו והמוחה בזה הוא
מועד רבים לעשות מלואו כמבואר לענין ביהכ"נ. [ועיין ג"א] הולא לו
מזה באם שיראה הדברים להבדיל והרבים הסמוכים לשתי עיירות
שהי' ע"י כבוד החורג וכבוד שמים אוי בודאי יוכלו להפסד באין
מוחה אך אם חיו יח"י ע"י פריקות עול בודאי אסור להם ולקום
כן חורה להיות אלה במעל ח"ו. אך כ"ז לענין סידור קדושין
וחלוקה כבוד וקבלת הטרם אך ודאי אם אין כ"ז שם בעיר הקטנה
קבוע שהם כפופים לבוא לבד"ל בעיר הגדולה כמא' באין חילק
והגם שהם קבלו עליהם את הרב המ"ן בשלשה לא כל כמנייניה
בזה ולהר"ב המ"ן אסור לקבל עליו זה לדון ביחודי כידוע ולא
דוקא דין רק דבר שיהא נוגע לכבוד שמים שג"ך ב"ד המה כפופים
חמת ב"ד דעיר הגדולה כמא'. ואם אולי הרב דעיר הגדולה
יתרנה למקום כפופים אחרים שאין לו דבר מהס. מכ"ז ע"ה
את הרב כי ח"ו לא ימנע טוב מעבדיו ומה א"י בחנם כו' ואם ח"ו
מחמת המחלוקת לא ירצה להזדקק להם ויכולו אח"כ לתת עלם
חמת איזה בר"ל הסמוכים להם. אך כשיקבע להם בית דין קבוע
בודאי המה כשאר ערי ישראל וכן אלו נוהגים ולא יחלוק ע"י רק
החולק על האמת. זה שגלה על דעתי הקלושה וד' הטוב ינחני
בדרך האמת ויעשה שלום. [ועיין לעיל בס'י ג"א]:

סימן נה

בגידה השאלה מהרבנות דק' ראוי משלש אשר הי' להם
לרב ומורה זקן ח"ח מופלג בדורו. ואחריו ירש כבודו
בנו אחריו ולהרב הג"ל לא הי' ממלא מקומו חיקף בשעת פטירתו
וגם בני אחיו היו לעוירים לימים וז"ל ג"ס חתן הרב הזקן
הג"ל את הרבנות מעלמו בלא שום מחימה והסתה רבנות כמה
שנים ואחר פטירת הרב הזה נמלא בן בנו של הרב הזקן החי'ם
הישיב המופלג הג"ל וראוי למלא מקום אבותיו ויס' מבני העיר שרונים
רב אחר ושאל השואל לחוות עפ"י דת מוסיק. [ועיין ג"א] דבר זה מבואר
בספרי וספרא דכל הראוי לירשו קודם לכל אדם בכל המנינים
לפרנס האבדו גם שברמב"ם וס"ע [ס"ס רמ"ה] אינו כתוב רק
בן בנו קודם מימ המענין בכירוד יראה שלא דוקא בן בנו הי'ם
כל הראוי לירשו כמבואר בבד"י בחוספא דסקלים ומביתו הריב"ש
ס'י רע"ה בלא חולק. וגם ברמב"ם גופי' משמע כן כמבואר למענין
בה"ל מלכים [פ"א] והרמ"א ז"ל אבן שיעפא נקוט בן בנו כלשון
הרמב"ם ז"ל אבל באמת כל הקודם לירשה קודם כמבואר בכתובות
[דף ק"ג ט"ב] בני משתן בני חס' כו' אולם עדיין יס' לבביר
להקצי נתי דראוי הרב מהר"ר פנחס לירש כבוד דודו הלא הפסיק
ב"ו אחר הוא ינוה בעל דודתו הג"ל. אך באמת ז"א חר' כיון
דלא הי' אז הרב מהר"ם ממלא מקום אבותיו כי הי' לעיר לימים
קבלו בעל דודתו לשמור עד שהי' ראוי כמבואר ברמב"ם ז"ל
[פ"א מה' מלכים ה"ן] וכן ראוי לעשות ואם כי לאח"כ לא ר"ה
למסור לר"ם הג"ל עכ"פ (כ"י) מחמת כי הרב מהר"ם לא עמד
עליו בזה ולא דחק את העשה ונגמר בניהם שאחר פטירתו יירש
את כבודו כאשר שמעתי בבירור וא"כ אין זה הפסקה כלל. שנית
אע"פ אם אחד יחזיק שלא כד"ן בשביל זה לא ליכד הרב מ' פנחס
חוקק אבותיו. וגם כי לא קבלוהו אג"י העיר את הרב הג"ל
עליהם לראש רק מעלמו השתרר עליהם ובודאי שזה לא חגרע
כח הרב מהר"ם הג"ל. ע"י נראה כבוד דאף אם הפסיק אחר חור
הדבר לקדמותו ולא אבד. הראשון חוקק אבותיו. ומלבד שאל
נכון משלמו אביו ראוי לזה מדברי הש"ס גרסות [כ"ח א']
גבי משעש דר' יהושע ור"ב שאמר ר"י מי שאינו מזה ולא בן מזה
יאחר לתום בן וכו'. והנה מבואר שם כי (ר"י) העביר את ר' אליעזר
ב"ע מחמת שר"ג הי' בן מזה וממלא מקום אבותיו. ולכאורה
כיון שג"ר כדן הורידוהו כמבואר בש"ס והפסיק אחר איש
שוב אין מעליהם בזה שהוא בן מזה כיון שכבר נתמנה אחר
עפ"י דין. אי' כיון שאמר ר"ע לר"י כלום עשני אלא בשביל
בכוד כו' אי' חר' הדבר לקדמותו שר"ע קודם מחמת שממלא
מקום אבותיו והוא בן מזה ולא מהי' לר"א ב"ע כמה דלפסקי'
עפ"י הדין. ואין כ"כ נתי דאפ"ק את אחר שלא עפ"י הדין כיון

שירת תשורת שי

היבונים רואים לכנס החם רצ השני של עיר אחרת אשר שייכים למעריקל שלו כי קשה להם לפתח בנתי מקומות לזה שכן המעריקל ולזה פרס רצנות יפה כחז השואל דשוקף חולק לעלמו צמקוס פקידה רכן מציור צמחל קימן קעיו ככיס וקימן קפיה קיח.

אך אם מאלו סנהדרש הכינוס לא נחלקו צטלה עכסיו טענה זאת אך בלחיים כאלו צטלה השוחפות דכל שוחפותם היה רק לשלם לרצ אחד וכשמה הרי אין להם רצ ומה טלוס הרצ הנפטר אין מחויבים לקיים ולהמחין דאין חזקס רק אם הכית בן ממלא מקומו מיד ורשאים ליקח להם רצ אחר ובטלה חזקס הראשון הואיל ואדחי אידחי כמנחל באשל אצרהס קימן כ"ב קק"צ והציא רחיה מחיב וכ"ב בהנכות קטנות קימן ל"ט ונסחטיע מרדצ"י חיד קימן כ"ט ואין חיוצ לקיים דצרי שכימ ומלוה מחימ רק על שלו דכתיב ציוס הנחילו את צניו חס אינו שלו להחיל אם אין לו חיבך מי שילמל מקומו ואיב יכולים כולם ליקח להם רצ אחר לחלוטין ואפילו רובם רולים להמחין ומיעוטם רולים ליחלק וליקח להם רצ להם שומעין שאומרים כהלכה טלה מהיה עדת ד' כללן אשר אין להם רועה ועיין באהיט צא"ח קימן כ"ב סיק קיט וכמו דאין הקהל משועבדים להרצ להמחין בן אין היסודים משועבדים לעמוד בשוחפות להמחין ויכולים לכנס חתם דגל רצ מעיר אחרת חכות רצ הראשון ושוחפות צבי העיר עם היסודים הואיל ואידחי אידחי ועיין פאה פיר מ"צ וסיב פיר המקבל דף קכ"ח וצחג"ה חרימ סיק קימן קכ"ג.

נ

ראובן עשה מחלים עם צחור שישל צמו ונחחייב צהנכאים ליתן כדן וחומים סך פלוני לחיב טלה היה לראובן וחומים נחפסר עם סחורי להשכין לו בית צטער צעד סכרן וכחייסצ הצחור וחורז וחוצע סכרן צמועונים וראובן חוצע שישל הצחור צמו כפי הפסר נראה אף דמחוצע לנחצע מהני פסר צליק כמיס מהרמיל חוצל צטיך ק"צ סיק י"צ בקילור טחיה דגס ראובן חוצע את הצחור ליטל צמו וכלל קנין אינו חייב לקיים הפסר ועוד עדיין לא נגמר הפסר דעדיין חקר כחיתס הצטר משכנתל ונסיקה ליד הצחור וטוי כמו נכחי צאס דיכול לחזור כמיס נח"ל חוצל צמית קימן י"צ סיק י"ב.

יעוד כיון דהצחור תפס סטורל דהיינו סחנאים הוי ספ"ד אי מהני מחילה צליק כמיס סטיך צסימן צ סיח וכיו צין העעמים דלפי טעס הסני הצחור יכול לחזור וכסלר ראובן חייב לסלק צמומן כמיס צחנאים ולטעס השלישי נסו דהוי ספ"ד וסוממיה כל אחד יס לו לחוס לספק חרס טיס צחורת צידוך דהוי ספק איסור וכל העעמים אחת כל חד צמיט.

נד

ראיתי הגציע ונדעס וכחצ צי סנעסח כ"ב טצני חרליח ואמרה האסה אז סהוצל הארת חללה חי זה שלס סצועות וסלחם אורו לסטימחל עורבו חי חס הארת אחר לה סמו אחרן דוד ואסמו טמה אסתר מרים וכו' כמלל יוס אי פי צל חי היה ונאגרה טכחצ הרצ מדעס צפרסח צל נאמר טזה הארת מת צצוצ סעצרה יוס ד' דהיינו צפרסח וארל

עייס איס שוחט ע"ד לקוצרו דאינו לדי להקריב ולא נאכילה איס אין לנו לימוד לאסור מהיה חבל מימ איס להחירו לבחרי דהרואה שוחט קדשים צחור לא יעלה ע"ד דשוחט לקוצרו דסחמל לאכילה שוחטין חבל צכידון דהיה בטעמ שחיטה אין חסס דיאמרו דקומך על המכירה רק בסיראסו קוצר יחצור לו דלל קומך על המכירה ואז סוכיה סופו על סחלמו דסחכו כדי לקוצרו ולא עשה איסור.

יעוד לפמיס הרנונים צפוק מעסח קרצנות דשוחט צהי"ז קדשים צחון והעלה צחון חייב וכחצ סס סמל"ת דחדל מלחל הוא והיינו דאינו חייב צהי"ז רק אם שחט והעלה צחון ואס כן כססחט לקצורה ליכא חיוצ רק איס להחיר דמלן דחוי לא ידע דשוחט לקצורה ויסצור כיון דקדשים הוא סחמן להקצרה חבל כיון דליכא חסס צטעמ שחיטה דיי"ל דקומך על המכירה רק צטעמ סקוצר אזי יוכיח סופו על סחלמו טלה שחט להעלותו וכרחה דיש ראיה לרמזים ממה דר"י צוצחים ק"ז ע"ב סומעלה צהי"ז חייב והקשו חוספס למה לא אחר השוחט ולרמזים כיון דלל חייב שוחט רק אם העלה נקט סומעלה ועוד דצעי"ז דף י"ב ע"ב פריך ונסחטימ מישחט ופסחו חוספס דמיירי בקדשי מוצח דצהי"ז ליכא מוסס שחטי חון וקסח מלך דסומעלה צהי"ז ע"ב סומעלה לחוד אינו חייב ו"ע עוד דצעי"ז סס חכיל אין מקדשים צהי"ז ואס הקריס צהמס חיעקר פירות כסות וכלים ירקבו איזוה עיקור כועל דלת צפניה ומסס מלליה וכסחטימ מישחט אחי לירי סקלה פרסי"י לאוכלה וכחצו חוספס מוסס דצהי"ז אין חייב שוחט חון ואיב אין איסור רק מוסס סקלה כדמסני ולא מהני סיקצרה חלל דחוספס סס כחצו דיי"ל דמיירי צצדק חצית וי"ל עוד דצעלמל ודאי אסור מרדצנן לסחוט קדשים צחון רק סכל דמסוס חסס סקלה אחר דנועל דלת צפניה ומסס דיש לצי"ח עוצל מוטצ יחירו רצנן סיסחטנה ומימ י"ל דאיסור שחטי חון צהי"ז אינו מוסס סקלה כסרעסו לקוצרו מיד צזמן מועט אין לחוס להקלה כמו חסס צפירות דיניחם שירקצו רק מה דמסני אחי לירי סקלה היינו רצנן איס להו לחקן דצר טאפסר לצל לירי סקלה אפילו על לר סומיעונו אף כסעסח ארס מעלמו אין איסור והסס כמי אין לבזור עליו שיסחט כיון דיש חסס סקלה על לר סומיעונו ע"ב סוכרמו לבזור לעועל דלת צפניה ולא לבזור לעשות מעסח אשר אורו מעסח יציא סקלה ע"י שחיטתו מל"כ צפירות ירקבו ולא חססו להקלה צזמן מיעוט כיון דאינו עושח מעסח לסצב על ירה חסס סקלה יוחר מכפי סהיה עד עתה.

אמנם י"ל דצאונת טחוט ע"ד לקצרו אין חסס סקלה כמו צפירות דירקבו רק אסרו חכמים לסחוט דמלן דחוי לא ידע דיקצרו ואחי למסרי שחיטה לצר ואס כן כאל דצטעמ שחיטה יסצור דקומך על המכירה אין חסס רק בסיראסו קוצר וסלי אז ידע דע"ד כן שחטו ואין חסס.

נו

שיאלה יס:צים הסמוכים לעיר סהיה להס רצ אחר ואחיב ילל כימוס טיסל סייכים לעיר אחרת ולסלס צסוחפות להרצ המעריקל ואחיב מת רצ טל עיר הרסוונה ולא סניה בן ממלא מקומו ולזה טיטילו צמו לחיח וימלל מקומו וצכי

14

למכור ער"ז ח"ל ללוקח לפרש וצמלי"מ פ"ז וזכיה
הקציר הדנר דדוקא שאין קפידא במכילי זה למכור
דאין לו הפסד דמחזיר לו עם שטבל ממנו אז
אוליגן בחר אומדנא עיי"ש מ"ג גס כאלו יש קפידא
לשמעון דאם לא היה מוכר לראובן היה משתדל שלא
ישאל המעונה אם השר לו הים משתדל אלל השר
שלא יטול הראבדי ממנו וע"י המכירה נסתלק וי"ל
דע"ת זה לא היה רוצה להסתלק ועוד דיוכל שמעון
לומר אלו לא מוכרתי לך מאל שלי היה גודם שלא
יטול השר ממני ועיין צ"ח דף ק"ו רהיכל דאפשר
לחלות במל חליגן ועיין נתיבות קינן ר"ל גבי מוכר
פרה ומחה דאין מצטלין המכירה משום דיוכל המוכר
לומר אלו הימח שלי לא הימח ממח דקמפמה שרף
ומחלך גרם ה"כ חלוי במל.

ם

מעשה ראובן היה רב צביר ונפטר וכתבנה אחר
בן הראשון עימה צו ממחלה ולא כמנו
לו ואחר ארבעים שנה מת הרב וכתבנה צנו וביה
רב איהם פנים וכתבנה במקום אחר ויש לו חס ורלה
לחממות מכה אציו וכן הרב ראובן טוען שהוא
קודם מכה אציו. הנה ח"ל דבן ראובן ודאי כתיבאש
כיון דעברו ארבעים שנה חדא דלאש ל"מ כיון
דבאיקורא חתי לידיה ויורש ל"ח ש"ר עיין ח"מ
סימן שס"א ועוד כ"ז דלא שמעניה דכתיבאש גס
בארבעים שנה י"ל דלא כתיבאש כמ"ש בנתיב סימן
קמ"ט קע"ף י"ד אך כיון דלא מ"חה רק ממחלה
י"ל דאח"כ קנה הרב השני חזקה הן של רב ראשון
כדק"ל דמחאה ל"ל כל ג"ס דאליכ אמרינן קנה מענו
ואזר שטרו והיורש טוענין לו דאציו קנה כדליחא
בחו"מ סימן קמ"ו ק"ח וכו'.

ולענין השני אחר שילא אחיו י"ל כנוי אציו יורש
חזקה אציו כיון דכבר ירדתי ואשך דעמו
עיין אשל אציהם איה סימן כ"ב והלכות קטנות
שאלה ל"ט בחוקע שמה וכנס אחר במקומו כי בן
הראשון לא היה גדול אז ואח"כ עם חוקע השני
יש לכן חוקע השני חזקה מכה אציו וכן הראשון
אין לו ועיין דדצ"ז ק"ס כ"ט ולי"ל סימן ט"ז וע"ס
תראה להדיא ראה לנ"ד דפקע זכות של זה הן
שגא אחר שילא אחיו ונפטר הקהל ממנו מאחר שבדין
קבלו אחיו מחלה ממנה פסיה גדול יותר או מומחה
צומו דאין זכות לכן מכה אציו רק ממנה מכה
כמ"ש מניא סימן כ"ב צקופו ואין הימחה רק ליקח
המיוחד שבצביו וכן היה בכהן המשוה מחמיו מצביו
ולא כל בניו ואינו יכול ליקח זכותו מאחיו דלא
כשמצביו לו הקהל רק כשיהא רב אללם כמו אציו
אבל להעמיד אחר במקומו יכולין הקהל לומר זה
משימות לי ואידך לא משימות לי ובדאחא נפרק
הנפקיד דף ל"ו ע"ב ואח"כ בחי"מ סימן רל"א סכ"ו
ד"ל בן אפילו השני ידוע לכל שהוא טוב וכבר
יותר מן הראשון ובגיטין דכ"ט איהא אין הסוכר
יכול להשכיר ועיין צ"ח סימן ל"ט דהשולל והמק"ב
פשיטא לכו דאין שותף יכול למכור חלקו לאחר וא"כ
ה"כ דרב או טו"ב וחזן ושט"ס אין יכולים למכור
זכותם לאחר צע"כ של הקהל וע"כ ירשה אחיו
אין ע"ס בחי"מ וכמ"ש במקום אחר דלא מלינו רק
במרת ירושם כמ"ש משא"כ כשהרב סולך למקום אחר.

ובשו"ת דיה ח"א סי"ג נדחה דאישתמועיה דצ"ר
ח"א

וארא חס בן יש סתירה וע"כ אחר מה צמפטה"ל צ"ל
וארא ואינו ידוע מנו הוא כי אותם שהעידו לפני
הרב על מיתתו של האר"ה ח"י טעו כולל.

אמנם י"ל דאין סתירה דיומים שלא צאו לכלל
קצוה לא אמרה וטענות ליכא יותר משלש
ובס"ג איהא כ"ב דף ג' ע"ב דלא ה"י טפה
לא ח"י.

ומה שאמרה השטה דהאורה אחר לה טעמו אהרן
דוד ובעלה של ענוכה ה"ם טעו ילחק דוד
אף דמ"ש בתשובות אחרונים לומר פלגינן דיצורו
לא כ"ל דל"ד לפלגי רצוני לרלונו דאדם קרוב אלל
עלמו ואינו עד כאמן לעלמו וכאלו לא העיד רק
פלוגי רצו חצל כאן כי היכא דנאמנה שהאורה אחר
לה פסס אשהו כך וסס עירו כך נאמנה גס בן
שאמר לה טעמו אהרן דוד וכינא אחר הוא וגס מה
פרג"ת לומר ראשם נאמנה להמיר לא לאקור לא כ"ל
דכי יגרע משחי נסים המכחישות כצנאו צב"א ק"י
כאן דפס שהמיר אהרן.

אבל י"ל נהי דהר"ן צמפטה סימן ל"ג לא המיר
בציוני הסס מע"ס שטע"י להסתחות רק
מחמת שהחפאר טיפנה טעו עיי"ש הולך לזה דצ"ל
משיכי חתי ישנה טעו ושאריה ישראל לא ידעו כז
חצל צב"ד עקרי להסתחות מחמת חולי דיקרע גז"ר
וצדאחו כי כצדה עליו החולי החליט צדעמו לטכות
טעו צעלמו כי היה גר צא"ר נכרים ומי יחוס מן
ממנו והאשה שאלה אחרו על טעו והוא שהס"ב לה
לא נחבטו שלא חמנוגן אשהו כנראה מממשך דצריהם
לכן לא אמר לה רק סס שהחליט צדעמו וצחוס
לנצו טיבה טעו.

י"ש עוד סעד לזה כי העיד אחר מנערלה טעה
האורה ששלח צו צמרק והוצל אל האשה אחר
לו טעמו ילחק דוד והאשה אמרה טעה האורה אחר
לה טעמו אהרן דוד וכדי שלא להחזיק מוכחשין
יש ליישב דצריהם כדאחא בחי"מ סימן למ"ד סק"ב
וכיון ד"ס להמיר ענוכה האת ע"י שאר סימנים
שאמרה האשה על האדם טענה לא נאמר אחר היה
מחמת שאמר לה טעמו אהרן דוד.

אוצרות התורה
אוצרות השות

נח

מעשה צראובן החזיק בצבירות ראבדיא מן טרי
העדינה ולפני בלות הזמן נעשה ליטעאל"ה
לפני הממונה של השר והסוף שמעון על הסבירות
וכראות ראובן בן אחר לפני הממונה שלא צפ"י
שמעון שיתן הוא הסקפה ולפי דיהם לא היה יכול
הממונה לקלק את שמעון עד ששאל את השר ובה
להשר לכתוב לו דעתו וראובן ירא שלא ישאר צלל
הראבדי כחפסר עם שמעון וכתן לו ריוח וכתן לו
שמעון ספר צבירות ואח"כ כתב השר שיתן הראבדי
לראובן ועמה הנצ ראובן מן שמעון שיחזיר לו הדיוח
שכתן לו.

נראה דא"י לטול"ה משמעון דק"ל אין צריה
ולא הוצרך למפרע רלון השר ולומר חללי
לעשרט שלא היה הראבדי של שמעון וכתן לו ראובן
הריוח טעמו אלל נולד אחר כך וא"כ לפע"ס הוסי'
צמרק ד"י דכתב"ט מ"ז ב"י אהא דלא כתב לה אלל
פ"ע לכו"ס דלשי"כ סקונה פרה ונערפה או מחה
אין סלוקה יכול לומר אדעת בן לא קניתי כיון דלא
דעמנו לצד טל"ה ואפשר המוכר לא היה מחלה

ובדורי הרי צמח צמח רבאמן עד אחד ואסא עמס
דעליג וחזקא אסא דייקא ומכסא ויעי עבריס אל
רק מסלים ומסוס מקיע וארצנה כחא כיון דעמא
צירן לברורי למה כסעך חסברות.

ער

שאלה

רב ענתקבל למקום אחר ורולה לעמח
צנו צמקוס חרשון ורוב קהל חין חפלים.
לסון רמזים פיל עמלכים חין כל חמנוין סביסרל
ירוסה לצנו ולצני עד עולם ובכיו סם דילפינ
בספרי מוחל ונכיו סאס מח צנו עומד תחתי פייס
והסם זס חידוש כגד ססרל לכוכ הקהל דחא צמקוס
ועי חוים סיון קציו סייס חיתא אחר מחסופס
או מחסופס סמח צמח סשופס או סמק חף
על פי ססחנו לזון קצוע וכן הוא צמח סיי סכיס
וכס ססמיע ססיון קציו סם דליד לסוחל דכס
יורס זכוס חזיו. מסוס דכל סכאס סלו מסליכ בסופסין
או מחסופס סיי חזיו חיה כוח לי יוסר ססיה בקי
צמיו חויה או סעס אחר עייס וסא כן סיכ חלל ליל
דחידוס חרסח חורס וחין לך צו חלל חידוסי כסמח
זוכס צנו צירוסה ומה גס דיס סעס לחלק דחורס
חמרה כרי סלל חפסק ססררה מועו וחורנו וחייו
כסמח דחיל יורס צנו חפסק וכספוסקין גדולה לחרס
פוסקין לו ולזרעו אחריו מסליכ צניד הרי צלחיה
לא כפסק ועוד כהי דהקהל כסמחצנו לו סלל יפסקו
הסררה וממו לצולם חיינו סא גס סחא יעמוד עמסס
כל ימי חיי ולא יסלק עמנו צרלנו מענויו.

ועוד

דחא לא ככופס לקצל צנו אפסר לא יעצס
הוא עמנו ואפילו לפמיס מניח סיס ריג
דחא מלד המכס דמחלל סמסיל וחילך כהנו סצניסס
קודמין הרי לא חיה המכס רק כסמח ירס צנו ססיוחמו
וייל גיכ מסוס דצמח גדולה צנו יורס זכוס סממו
מחלל סמסיל וחילך גס צמח חורס סיסח כסח
סררה וכיון דיייל סעסס סלל חפסק סגדולה חורסו
ומסוס דכספוסקין גדולה לחרס פוסקין לו ולזרעו
אחריו דחיתא צוצחיס פרק סיי דף קיז מניחל בחיי
לחורס סמחצמח צמקוס אחר ועיין עור מה
סכסמחי לקמן בסיון חקיער וחקיער.

ובלתי

חוקת רצנות להוריסו פליגי הפוסקים
וייל סקל קייל וחיתא צמח דרכי
סלום סצסוק ספר דעית סיון זיין כח דקל ליה
מוחוס דמחויציס לקצל רצ ואפילו מיעוס יכוליס
לכוכ חת סרוב כמיס צמח סיון ריג סקכיל וחין
צחיס יע רק סא ליתן הפרס לזה או לאחר סוי כמיס
סיך חוים סיון ליח סיק ייז דסיכי דצין כך וצין
כך לריך ליתן סמעות לאחר ליה מוחק וכסנרל זו
מחור בסופס קידושין דעיע צידס קדסח וצרסציס
ציז מיג סוף עייז וחוספס סס פיל דיה חלל דלל
כמיס צמח דיס חיויד סיון ריג דהקל כקדחיס
מוחוסיס חסיד. וצעיני יפלא דחין זה דומה לכל סכסו
דוכתי דכנר מחויצ ליתן סמעות ולא יקבל מחיו
מסליכ סכס דמחויציס לסכור רצ ולסלס לו חלף
עצורו ודחיל יכוליס סקל לומר זה חיינו סוס לנו
כהיס כרסו ולא כח לנו או דברים כהסח דעסמח
צחיס מחמח סעסח וכיס סא רוליס צרל אחר סיסחל
סעס סכירות חיי חיו לריך ריכ וכיס זכיל חיס חיה
חוס חית לענין מלמד דקל יס לומר קייל דמוחוסיס.

עמח

ובמקשה סא רוב דמים מהמקור וליכא ספק סמח
מהלדריס. ציחור דצרי ערי דחיל סך דסי קפיז
ליי סא סמח צמקור או בלדריס לכן ייל סמח
הלדריס וסמח סם דחיו ליל רוב דמים מהמקור וסמח
מהמקור סמח סמח סם וסמח סא וסמח וסמח
אחר דחא מהלדריס דס ססור כמי וסא מועח סצמקור
דס סמח דמקור מקומו סמח וסמח ססורס כמי
צמח חיויד סלל מיל כהיג ועוד לכחורס ייל עסי
מיס חמיס ייז סיון קמיר דמח סצמקור מוליד
עולר צרס סררות עייס וסא כן ייל חיו חין רוב
דמים מהמקור דאפסר מחמח מכה כעלר דס המקור
רק דיס לספקס על זה דלל סמח עדיסח מעסוצרס
ומינקס דמסולקת דמים וכמחיה עמחן ועיכ גס
כסיג רוב דמיה מהמקור וייל עור דס סיון סיל
סס ספק אחר סקול מהי ללכך לו עור ספק חף
סחיו סקול וכמיס הפרי על חוספס ססחיל סמיו
דכונס חוספס רק מסוס דספק תחתי כמי חיו
סקול וסיכ ספק מעלמח חיו סקול כיון דצסוק סל
סצחיס לא עזרס וחין לס צמח לחלות חלל כסיס לה
מכה סוי ספק מהמכה סקול לכן יס ללכך ספק מן
הלדריס חף דחיו סקול דמיס פלגל דמח וסיעוס
דלדריס סוי רוב.

עג

שאלה

חורת חומן סעססח חלל חיי סמחלחוס
חרסות סא כיחוס לסמח כעסח עיי
יקור חיסור והצח דצרי סוים חליחח סיון סיל
סכסצ כיון דירעין דיס אחר סחין מערצ צו ייי
מורס. ליקח מכולס כרליח ציויד סיון קייד ועוד
כיון דסחומן גוי מעיד סחין צו חיסור לא מרע
לומכנו עמניח סיכ מיס צוח וצפרס כי עליג דאפסר
להצכר עיי סכעמח חחיד ולמיד חיו ענין לביד
כיון דעוסה סמחלחוס חרסות אפסרי סחיל לעסות
חומן צחומן סמחלחוס רק סא חיסור מחיסור וחיו
דומה לסח דמחצוח חחח מלל על כולן רק סא
ידענו דיס אחר עוסה עיי סמחלחוס סללו חומן וחין
צו יקור סל חיסור וגס סקסן דלל מרע לומכנו
חא חרצנה כחצ סמניח סס דדוקא סא סוי זיוף גס
כנר חיי והכח לחיי ליכא קפידל סא חיסור מחיסור
ועוד דצמלמח סא לומכנו חיו דנר פרטי וכמו
קפילל או סגר חמרינ דלל יסקר צדצ פרטי זה
מסוס דלל מרע לומכנו צמח דצריס כסך דיויד
סיון קייד סיה דלומכנו לעסות יין רמוגיס למכור
לרמחח וסא פסס יערצ צו סח יין ויחגלה יסקר
לומכנו סלל יקנו ממו יין רמוגיס חף סיהא כולו
מרמוגיס חלל ריך סכל לומכנו חא לעסות חורו חומן
עיי סמחלחוס חרסות וסא חיל רק ציסור סל חיסור
ליל דמסיון מסוס דלל מרע לומכנו דחא סא יאמר
חאמח סיס צו חיסור גס כן מרע לומכנו כולו ודומה
זה למיס המגיד בסיון כף סקיל עייס ומיס צמח
כיון דאפסר לצר עיי סכעמח לא מסקר לא מסמח
כן צמח סיס סיל דכחצ דדוקא חקפילל חרמח
סמכין לענין טעמח כיון דחא מלחא דחיל צמחח
וחסנח סלל וחיל למיס עלה דמלחא ספיר חמרינ
דקפילל לא מרע כפסיה סחמרו סחול חיו בקי
צעמחיס וסא כן חיו מועסח ועייס חח לא סייך
סכס דחא יחצר סחיסור סל חיסור מיס לא מרע
לומכנו דעיי חומן חא לעסות חומן סמחלחוס סללו

ועי"ש אבל לולא זהו צריך כי גויסין אף ששם מרים
 היא שם הקודש וצילא סיא שם חול ואף שר' רמיה ס'י
 קרי"ם סעי' מ"י דגם בנשים שם הקודש עיקר נגד שם
 שרוב קורין בלגו כגד כ' בחי"ג וגם מקורב ביוחס
 בפי"ה דס"ד בשם לנו שס'א פירות לשם הקודש כגון
 שמחה פרידל יעו"ש חס ל"ס כנ"ד. ועכ"ז בדועדד ס'ס
 מרפס לומר דמסוים אין קפידא כיון שכתבו ב' השמות
 אף שהקדים שם הטפל כמ"ס בפי"ט ר"ס קרי"ט דבכחזים
 שניסם בפירות אין קפידא וסא דחשש בפי"ט כנ"ל ליהן
 עוד גם אחר סיא מטוס שצנ"פ כתב דלדעת ר"ח דגם
 בזמן סט"ס סיו כותבין השמות בפירות א"כ מוקדאמר
 צנ"י ולא שרס וכל שם מוכח דבכחזו שסם הספל בעיקר
 וסעיקר בדמחקרי פסול יעו"ש מכ"מ זס כמו בגדון סט"ג
 סה"ס צריך לכתוב שסם שרוב קורין אותם בעיקר וסא
 כחזו בדמחקרי אבל בג"ד סא בלג"ס סס"ס סעיקרי סא
 אצרכם מנחם שפולס לחורס וגם סס סיס כוחב בראשונה
 סמכוס מענדיל לא סיס נחשב לטיקר דסא נכתב במכוס
 ובכס"ג כ' השמות מפליס ואין קפידא סס הקדים א'י
 לחצירו. ומכ"מ שסס הרשטון במקומו עומד ע"כ יס
 לסדר גם אחר ולכתוב אצרכם מנחם סמכוס מענדיל
 וסמכוס עבר מענדיל וכ"ז סס נקרא עכ"ס למיעוט עבר
 מענדיל אבל סס נקרא רק לנאשים מועטים כן וגם זס
 לא בקביעות רק לפדקים כ' עס"י סרוב סס יקראו אותו
 בשם מענדיל ובכס"ג סיו מיעוטא דמיעוטא בחרי עניני
 דכמאן דליחא דמי וסיו כסם שסחקע ובאופן זס יס
 לסמייט לגמרי שם עבר ולכתוב רק אצרכם מנחם
 סמכוס מענדיל וסל"מ:

סימן קכ"א

לכבוד הרב הגאון מו"ס יושב פולין פאלטישען וי"ו:
 כאסן אצדק"ק פאלטישען וי"ו:

יזרתו סעיני סס קועטרסו סערק אודות חזקת רבנות
 דק"ק באקא"י ודנ"ס מאחי חו"ד. ודע כח"ס
 כי כמעט גדר בעדי מצלי ססערב בדברי ריבוס בשערים
 צמדינתו אף כי ליסא דועי למרחוק. ועכ"ז לנאש חציבים
 עלי ד"ח סגני ליסא וליחן באחס סרפוס בדגריו צננין
 חזקת שררס ומינוי. מ"ס כח"ס דכשלין סבן סרואי למלואת
 מקוס אציו דח"ס בחזקת אציו כי סא רב בעיר גדולס
 מזו וכיוסא אין צידו לסנחיל חזקתו לבנו וסכיו סכבוד
 סגאון אצד"ק מסטיטון כ"י כתב דשפיר יכול ליהנו לבנו
 מטעם דיכול סבן לומר מכח אצוס דאצא קאחינא דרואי
 בצ"ב קכ"ט. וסנ"ס ככיוסא זס יס לססחקק אס סבן אציו
 רואי למלואת מינוי אציו. וצנו רואי אס צנו יורס חזקת
 זקינו בחיי אציו מטעם מכח אצוס דאצא קאחינא.
 דלכאורס אפסר דאצוס דאצא קאחינא ל"ס רק סוכא
 שאציו יורס כמו שם בצ"ב צבן שמכר בחיי אציו דסא
 באמת גס אציו בקבר רואי לירס סנכסוס אלא שאציו
 סיס מחויב לסחזיר עכ"ס סמעות אבל סוכא שאין סבן
 רואי למלואת מינוי אציו וא"כ אציו יורס כלל חו גס בצ"ב
 לא יוכל לומר מכח אצוס דאצא קאחינא וקאס רואי דגם
 בכס"ג יוכל לומר מכח אצוס וכו' מחוס' צ"ק ק"ט ד"ס
 לבנו שפירשו סס דנותן סגולן לבנו מטעם דאמרינן בצ"ב
 קרי"ט דמכח אצוס דאצא קאחינא אפס"י שאין לאצוסין סבן
 כלוס סהרי יס לו לסחזיר גזילס אפ"ס סס קודמים בחלקן
 מסכוס דצ"ב סכ"ל יעו"ש וסרי שם אין סבן רואי כלל
 לירס מעוט גזילס שגול לאציו קק וחומס ומכ"מ אציו
 דומס כ"כ לנ"ד שאין סבן רואי כלל ורואיני דרש"ס לב"ב
 ס'י כסא דילוף צנ"י סאי סברא דמכח אצוס דאצא
 קאחינא מקרא דחחא אצוחין יסיו צניך אכיסא דקרא
 סמין דכחזב חסיתמו לסרים ככל סארן וסיוני צנוונס
 שאין סבניס רואיס למלואת מקוס אצוסם ממנין צני
 צניסם מטעם מכח אצוס דאצא קאחינא יעו"ש ודבריו

מסכתנים מאלד וסרי מצובר סאי דינא דלעיל דלס סבן
 אציו רואי צנו יורס חזקת זקינו:
 ודנ"ד דין חזקת שררס סוא לאו דוקא לבנו וצ"ב רק
 גס לנאש קרובים לכל סקרוב לנחלס קודס
 לכבוד כחי במדרס רבס במדבר וברמז"ס ס'י. כלי סמקדס
 וסיוני צנוונס שאין לו צן ויס לו אס או צן אס שיוסרו
 סוא נוהל נמי חזקת שררס על אס רואי לכך אבל סוכא
 שסבן אציו רואי ויס לו לספסר אצוס או צני אצוס
 סרואיס לנ"ס אס סס נוחלים חזקת שררס עלו וכבר
 סכאחי בספרי מנ"ס לחומ"ס ס'י ק"ד דברי סבנסי"ח
 דל"ס לומר מכח אצוס דאצא קאחינא רק צבני צניס ולא
 מנאש יורסיס ומחוס' צ"ב קי"א ד"ס מקוס שכתבו דגם
 צאצי אמו נראס דגם צנאר יורסין אמרינן סיו. מיוס
 נראס דלענין חזקת שררס כשאין סבן רואי כסו מס
 שסחליט סרש"ס סכ"ל דשיך זס גס לבן סבן מכח אצוס
 דאצא קאחינא מוכרח לומר דלגבי שאר יורסיס ל"ס
 לומר כן דלג"כ מי שסח וסניח צניס שאינ"ס רואיס
 למלואת מקומו ואף גס סאחיס וצניסם אצוס רואיס
 אכחי יס"י נחלס ממסמסח ככל סכצב שמי ססוס קרוב
 לו ככל סכצב וסוא רואי ינחל חזקתו דדין נחלס ממסמסח
 ככל סכצב חס דבר סלא ינחן לונאמר כלל ורואי לוס
 דסא כבר עמד בחש"י מסיב כסלכס יו"ד ס'י כ"א בעיקר
 דין חזקת שררס דברי ככל שוסמי יסרואל שסכר בקרא
 לא מצינו כלל סצניסם ימלאו. מקומס דוחק. לומר סצניסם
 לא סיו רואיס יעו"ש ואנחנו ע"כ נסצבו סדוחק סוס
 סלא סיו סצניסם ולא צ"ב רואיס אצמס אס ימלא דלס סס אצוס
 רואיס סדבר ממסמסח וסולך ככל סכצב א"כ סיסחן סככל
 סכצב לא כמאל רואי לסיח שופט וסרי בקרא אסכחן
 שפס"י סרוב צנוות סשופט עשו שופט משצב אחר וסיו
 סוכס כ"ח אין לך כל סצב וסצב סלא סעמיד שופט
 באופן ססדבר מוכרח דצנאר יורסיס ל"ס כלל דין זס
 ואס סצניסם אצוס רואיס ל"ס סחוקס כלל לסאחיס סל
 סנפסר ולא יוכל לומר מכח אציו צאנו. וסר רואיני
 צנ"י בית ינחן יו"ד ח"ב ס'י ע' צני שסניח בחי"ס
 לבח צן רואי למלואת מינוי סל אציו אמו ססכיו דברי
 סבנסי"ח דל"ס מכח רק צבני צניס ומקרא דחחא אצוחין
 יסיו צניך וסכיו מסג"ל סופ"ט דצ"ב מד"י דצנלס סצית
 עליו ועל אציו אמו אין אציו מאציו יכול לומר מכח
 ומסמסח דלס צא צנ"י סל אמו אציו גוצס מסככסוס
 דיכול לומר מכח אצוס דאמי קאחינא ולזחא סכריח
 דכיון דצני צניס סרי סס כצניס צוס גס צנסי"ח מודס
 יעו"ש וסנ"ס רואיחו מסג"ל אציו עוכרח כלל דסג"ל לא
 מיורי כלל צוס דצא צנ"י סל אמו רק צנ"י דיו"י וגם
 בלג"ס דברי סג"ל סחומיס דסא סבן אציו יורס אס אמו
 בקבר וכבר עמדו צוס סחומיס ודנמ"ר וססי"ס ס'י ק"ד
 אף מחוס' צ"ב קי"א ד"ס מקוס מוכרח דסכרי גס צאצי
 אמו קן. ויס מקוס לחילוקי סל סגאון סכ"ל מטעם דצני
 צניס סרי סס כצניס באופן דגם לענין חזקת שררס
 ינחן דבן אמו נוהל שררוחו ומטעם דכח אצוס דאצא
 קאחינא:

ועתה נבוא לנידון שלפנינו כשסבן רואי למלואת חזקת
 אציו ואציו רואס אס ככוחו לומר סוכל צנו
 מטעם מכח אצוס דאצא קאחינא דלכאורס נראס דאף
 דלס סבן אציו רואי יכול צן צנו לירס ססררס וכנ"ל
 בשם סרש"ס מכ"מ כסכוס רואי ואציו חפץ צס פקט
 סחוקס לגמרי ולא יוכל לומר שצנו ימלא מקוס זקינו ורואי
 לוס מסא דאמרינן בצ"ב קרי"ט אלא א'י קשיא סא קשיא
 צן ככור שמכר חלק ככורס בחיי אציו צנו מוציא מיד
 סלקוחות וכו' ואמאי לא קאמר רבנא יומר דבן ככור
 שמכר חלק ככורחו בחיי אציו ומת אציו וסבן עדיין חי
 רק שאומר שאין רואס כחלק ככורס רק צנו ינחל חלק
 ככורס אזי סבן מוציא מיד סלקוחות דסא לענין חלק

So does it
 want
 but
 He
 wants
 to
 transfer
 to
 his
 son

גבוה היונו פירות מעשר חבל כסף מעשר לאו ממון גבוה
 הוא וכסברת הרמב"ם ז"ל כמ"ס לליקוטי פסחים ז'. ולפי"ז
 בהקדש יודם: הרשב"א דאין ע"א נאמן וס"ס בבבא אבא
 נראה לטובת דגם בהקדש לשי' רשב"א אין דין בו דין
 ממון רק דין איסור מסא דקדושין ס"ג דנאמן האב לומר
 בני זס בן י"ג שנים לענין נדרים ולחומים ולהקדש אבא
 אינו נאמן למכוח ולעושים. וססס בחומ"ס סס הקטו
 דסא אין ע"א נאמן אלא בדבר שבדיו וחירו כיון דסופו
 ליגדל עשאוהו כדבר שבדיו ודוקא אב אבא אחר אינו
 נאמן יע"ש:

ורבנה לשיטת רמב"ן הגיל דמט"ס ממון גבוה היא
 ובעיני חרי ומכ"ס בהקדש ומכ"ס לסד"א
 ריטב"א קדושין בשמי' דאין ע"א נאמן לומר שהקדש פלוני
 חפץ יע"ש וא"כ חיקשי אמאי נאמן להקדשות הא לממון
 בני חרי אבא הדבב כיון לפימ"ס חוספת סג"ל דסוי
 כדבר שבדיו וכדבר שבדיו הא נס לגבי ממון ע"א נאמן
 כמו דאמרו בסנהדרין סג"ל דבאמר של פלוני סס או של
 מט"ס סס דבדיו ליטול דבריו קיימים. אבא הרשב"א ז"ל
 שס כחב דחמיסא מילחא למא לי אב דקטו הא ע"א
 נאמן באיסורין וחורין דרבוהא קמ"ל דאף אב שהוא קרוב
 נאמן ומכ"ס אחר יע"ש ומוכח דלית לי כלל האו סברא
 דעשאוהו כדבר שבדיו רק מטעם ע"א נאמן באיסורין
 ואייל לשיטתו ^{דאין ע"א נאמן} דאף דלחחוק סחורא ע"א
 נאמן לאבד נד חוקס וכמ"ס סס"ך בשמו ס"י קכ"ז ס"ק
 ע"ז וא"כ סכ"ג נאמן ע"א אף דית לו לבן חזקה קטנות.
 אבא א"כ חמוס מדוע נאמן להקדשות הא אפוקי ממון
 הוא ואין ע"א נאמן. ולא עוד שהרשב"א ז"ל שס כחב
 להדיא דכסס שאינו נאמן למכוח ולעושים ס"ס לממון
 וא"כ ע"כ לומר לרשב"א דאין דין בהקדש חורת ממון כלל רק
 דין איסור ופסיר נאמן ע"א וא"כ גס לענין בכור יס
 לדון כן. ועפ"י סג"ל יס ליתב הא דסקסס ספ"י שס
 בקדושין על חומ"ס סג"ל דעשאוהו כדבר שבדיו וא"כ מדרבנן
 הוא ואכתי חיקשי אכא דאמר ר"ח שס נאמן אדס לומר
 בני זס בן ע' שסס ויוס א' לקרבן דסא אין ע"א נאמן
 אלא בדבר שבדיו ולענין קרבן ל"ס חירואס סג"ל דסא
 כיון דמדלורייחא אינו נאמן סוי חוב"ג. ולסכ"ל יחבן דגס
 סחומ"ס סכא אולו בשיטת הרשב"א וסרי' ורשב"ד סבובא
 ברין פ' סאומר דע"א נאמן אף סכ"ל דלחחוק סחורא
 וע"א נאמן לומר אכלת חלב לחייבו קרבן אף באומר
 א"ו דל"ס שחיקס כסודאס. וע"י בס' ישרס יעקב יצמח
 ר"ס סא"ר סכ' דסוכחסס סיא מסא דנאמן לחייבו קרבן
 אף דית לו לאדס חזקה סטור ודמי לחזקה סיחד יע"ש
 ולפנ"ד יס לומר דגס חזקה כשרוא איכא לפימ"ס כחשו'
 בית שלמס חחוס"מ ס"י ק"י ק"א דגס לענין עבירס
 בשוגג שי"ך חזקה כשרוא. וא"כ סכ"ג ע"א נאמן אף
 דאיכא חזקה קטנות רק עיקר קושיות דסא אין ע"א
 נאמן אלא בדבר שבדיו כוונחס דסא סקדס ממנוח סיא
 כשי' רמב"ן סג"ל ובממון הא אין ע"א נאמן אלא בדבר
 שבדיו סכא דסנהדרין לי וחירו דעשאוהו כדבר שבדיו אבא
 לענין קרבן בל"ס נאמן כמו כלל ע"א דנאמן לומר אכלת
 חלב לחייבו קרבן אף בנונא דל"ס שחיקס כסודאס וחיוי'
 קרבן לא מיקרי אפוקי ממנוח כיון דמסוס כפרס הוא
 וכדמוכח מדברי סרין סקס סאומר דגס לרמב"ן סג"ל
 דמט"ס אפוקי ממנוח סיא ומכ"ס בלמ"ס לו אכלת חלב
 מחייבו קרבן דזס לא מוקרי ממנוח:

באופן שפ"ד שאלחו חלוי לכאורס בפלוגחא דרשב"א
 וחומ"ס ורמב"ן סג"ל דלרשב"א דאין דין בהקדש
 חורת ממון א"כ גס לענין בכור יס לומר כן וע"א נאמן.
 אף יס לומר דדוקא בהקדש דלגבוס אין דין חורת ממון
 רק חורת איסור אבא לענין בכור דשי"ך לכסן יס לומר
 דלכ"ע

בכורס הרשות בידו לומר אינו טעל אף שאל חלוי
 סמ"ח כמבואר בחומ"ס ב"ב קכ"ד ד"ס ואס אחר בשס
 ר"ח ומדלג נקנ"ס סכ"י רק כמח כבן בחיי אביו מוכח
 דבכס"ג כשאומר אינו טעל אמילא סקסס לס חלק
 בכורחו ואין לו שס חלק בבכורס ממילא דאין כבן
 פלו מילא רק שאר סאחיס מולידס דסא ליכא דין
 בבורס כלל ואף שאומר שאינו טעל רק כבן שלו יטול
 אינו כלום וע"כ דל"ס לומר מכח אבוס דאבא קאחינא רק
 כשאינו ראו או שמה ולא כשהוא חי וראוי לס רק שאינו
 רואה ודו"ק:

ומצאתי באסל אברסס להססיק מבוטשאטס ז"ל
 באר"ח ס"י ג"ג שמוספס אפילו לגבי בן
 בנו אס שי"ך לומר לענין חזקה רבנוח מכח אבוס דאבא
 קאחינא יע"ש ואילו לשיטת"י דכח חורס ל"ס ירוסס
 רק ממנהגא אבא לסו דעת ספוסקים דגס בבכר חורס
 ובפרמ בוס"ז דנוטלים פרס סוי חזקה דלורייחא נראה
 דבן בנו נוטל כשאין כבן ראוי ומטעם מכח אבוס דאבא
 קאחינא. מיסו כשכבן ראוי ואינו רואה בוס בעלס לס
 דין חזקה ובפרמ ב"ד דסבן פדלוי רואה ליתן חזקתו
 לחבן בחו בלעדי זאח יס לדון אס חחכו כבנו וסדבריס
 עתיקים ועכ"פ לא שי"ך לומר בוס מכח אבוס דאבא קאחינא
 כן נראה מלד עיקר דין אף מלד סמנכס ומלד ועשיה
 סוסר וסעוב באס בלמח חתן בחו ראוי לס ודאי יס
 למנוחו. אבא כחמ"ס כוחב כי חתן בחו סוא מכונס בחור
 דאקטיר וכ"ח סאריך בוס דבעינן מפלג מקוס אבוחיו
 עכ"פ ביראח חטא. ולפנ"ד אף בלעדי זאח יס לדון
 קפ"י לשון סמדרס דבס במדבר כל סקודס לנחלס קודס
 לכבוד וכלבד סינכס כמנהג אבוחיו ועכ"ס סמכסן סאר
 בחור דאקטיר אינו נוכס כמנהג אבוחיו ואין סומן גרמא
 לסאריך יוחר:

סימן כב"ב

לכבוד סאברך סחרי"ך וכו' מט"ס זלמן רוזענבערג נ"י
ע"ך שאלחו בישראל סקסס שור מטוי ועחס בל ישראל
 א' וסעיד ססוא מכיר אס ססור ססוא בכור
 סקאבד מישראל ומלאו סגוי ומכרו לישראל. ומעכ"ח
 דן בוס דאף דאיכא למימר דע"א נאמן אף דרוב כסמח
 אינ"ס בכוריס כסכסי קדושין ס"ג מכ"מ סא בכור סוא
 של כסן ואין ע"א קס לממון ע"כ גס לענין איסור אינו
 נאמן וכמ"ס סר"ן בחידושי סנהדרין לי כסא דאמר לו
 אחר אכין סממין מעות במקוס פלוני ואמר של מט"ס
 סס אס בידו לנטול דבריו קיימים דאף דע"א נאמן
 באיסורין ככא במט"ס כיון דממון גבוה סוא אפוקי ממנוח
 סיא ובעינן חרי יע"ש עכ"ד. וססס סברא סג"ל כחב
 ג"כ סר"ן לאלפסי קדושין פ' סאומר ס"ס בשס סרמב"ן
 ז"ל וסבא בשס שמעחא ס"י פ"ב וסבין ג"כ כן דכיון
 דמט"ס אפוקי ממון סוא גס לענין איסור שבו אין ע"א
 נאמן אף בחדושי הרשב"א קדושין ס"ס סקסס ג"כ כסא
 דסנהדרין לי למא לי סא דבדיו סא ע"א נאמן באיסורין
 אף שאין בידו וחורין דכסס אומר כן בשס אביו וגס
 אין בידו ליטול איכא למימר דסלג לסבניע א"ע אחר
 כן יע"ש נראה דסובר דמט"ס אין דין בו דין ממון רק
 חורת איסור יס עליו דע"א נאמן דלג ססרמב"ן וגס
 סר"ן פ' סאומר סביא חירון סג"ל וסוב סביא חירונו של
 רמב"ן דמט"ס אפוקי ממנוח סיא. ולכאורס יס לומר דגס
 הרשב"א מודס לסברא סג"ל רק סא סברא סג"ל לא
 שייכא רק לפנ"ד מט"ס ממון גבוה סיא וסוא פלוגחא
 בגמ' מ"כ לא רוא ללוקמי סאי ברייחא דסנהדרין כשי"ך
 ממון גבוה או אפסר דסובר הרשב"א דאף דמט"ס ממון

לא חייש כדליתא ציצמח קיי"ט לכך בשלש נשים דהוי מיעוטא דמחציתא ית למיעוטא ולריכותא לשמא במוך ורבנן לשפוחייכו לדרידכו דליח למיעוטא ממילא מיעוטא דמיעוטא ומיעוטא גרידא שוים לדרידכו וכיון דבש קיי"ט חייטין למיעוטא אף למיעוטא דמיעוטא חייטין וכיון דכל השמא איכא סגנחא עכ"פ ע"ל מיעוטא דמיעוטא ממילא גם בני נשים אף דהוי רק מיעוטא שרי מטעם שומר פתאים ה' וא"ש. אמנם נראה חס לרבנן ית סדל בין מיעוטא למיעוטא דמיעוטא ועי' מוסי' חולין י"א דאין סולקין בפקדין אחר הרוב לענין סמוך מיעוטא לחוקק דבמיעוטא דלא שכיח לא אמרינן ליה ועי' רש"י. שם. ועי' מג"א ס"י ט"ל ס"ק י' נראה מדבריו דאין סולקין בפקדין אחר הרוב היינו דחייטין אף למיעוטא דמיעוטא וא"ש.

ובעיקר השאלה הסכמא חתמי דב"ז ח"ג ס"י חק"י שגאל לענין אם רשאי ליהן מוך בשע"ח והאריך שם בסוגיא דיצמח ומסין לדינא דהלכה כחכמים. ועכ"פ מסיים שם דכל הנשים אסורות לשמש במוך וגם ג' נשים אבל אם ידועה לשמש כדרך שאין להם זכות מותרות לשמש במוך כיון דאיכא סכ"כ יעו"ש ומשמע שם להדיא דהיינו גם במוך שלפני השמא דע"ז נשאל יעו"ש ואריך לומר דאם דקאמרו רבנן דממשות מותרות היינו דחובל לסמוך ע"ז אבל אם ידועה לנשק מותרות לשמש במוך. וזה נראה נמי דעת ריב"ז ששכ"מ כחובות ל"פ שסקס על רש"י ז"ל דלר"מ מותרות וממילא דלרבנן אסורות דהאך יאמרו חכמים שחששם בלי מוך ואסורה לשמש במוך וחכמים א"ש לסכס משום שומר פתאים ה' ולכן נפרש דלר"מ לריכות ולחכמים א"ל אבל מותרות לשמש בלי מוך מטעם שומר פתאים ה' יעו"ש. ולכאורה יסלא דלכחי קשה כיון דאיכא סכס דדבר האך מותרות לשמש בלי מוך ועי' לומר כח"ל דבאמת רשאי לסמוך ע"ז דשומר פתאים ה' לשמש בלי מוך אבל דמיא שחכס אסורה לשמש במוך וה"ה מותרות לסמוך א"ש ע"ז אף שיראה לנשק זה אין סבירא ואזיל ריב"ז לשיטתו בהא דמחלוקת ביומא דשוחא וביומא דשיבא משום שומר פתאים ה' דאם אינו רואה ליטול הרשות בידו וסבירא בבי' יו"ד ס"י רס"ב [ובש"ע נשמע] וזה כעין דברי רד"ב ס"ל:

דכרופאים חיימו עליה וסוף יריא לנפשה וגם איכא סכס פסי מ"י נשים כיון דרוב מחציתא דמחציתא ב"ג נשים בודלי דגם במוך מותרות לשמש. ובסד"ט לשם קורט ס"ל דקיל מובא ממוך וכמו שהריגים כ"ח לנכון דאם לר"ת איסורא דמוך דהוי כשמש על הטעם ואבנים דאין דרך השמא בך חס ל"ש בסאי קורט קמן שמחבר עם סדרע שלו ומקלוט. וכי' מדברי רש"ל בש"ש שם שביא סבירא ר"ח וסגין עליו דמס בך דמנחא מוך אכתי סגין נהגה מן סגין יעו"ש כדי שסגין בסבירא ר"ח משום דמנחא מוך דחוק בל"מ וסוי כשמש במוך ולא בגוף האשה חס לא שייך בקורט קמן וסוף דבר שנימוס חיבך בגוף האשה ומחבר עם סדרע של האש וסוי כמך לא"ה דשרי גם לר"ת. ובגוף סבירא דמוך לאו דרך השמא הוא ית להעיר מירושלמי יצמח פ"א הא דלקח ה' יצמח ובעל ה' בעילות דרך סד"ק. דנראה דהוי בעילת גמורא בכה"ג ועי' אירוש שם ית לחלק דשם סבירא דן וסדרע מוכרח דרך סבירא דאם נחשבו מביאות אלו ואין להאריך. וזהו כי לענין סד"ק ברור לסתור:

סימן קריא

קריא ה' וכו' שו"ס שלום סכס כ"י בעה"מ ס' משמרת שלום האבדיק מאליב סלך וואלכין דרוסא. וקרתו כניעני ע"ד סד"ד בעיר דאמאטיוש בעפע רבנא

דפסומא לכו צנחיתא מוך לפני השמא דאסור דגם לר"מ יצמח י"ב דג' נשים משמעות במוך היינו לפ"ה אבל זה לר"מ אבל ח"א משמעות כדרכה ומן השמים ירחמו אסורה לשמש במוך. והש"י חמדת שלמה שסבירא בפ"ה אכ"ע ס"י כ"ג שמחיר ועד אחרון הגמ"ק מליבאווטס בסי' ז"ל ס"י פ"ט שמחיר ג"כ לשמש במוך במקום סכס. ודרש כ"ח חו"ד מאתי:

והנה הש"י ח"ס וז"ל איכס ח"י. וכפי שהעתיק כ"ח דברי ס"ל בקארה סכס בנכ יסודו ע"ד ח"ס יצמח פ"ק שפוסק להלכה כרש"י דג' נשים משמעות במוך היינו לפ"ה. ובפירושא דמשמעות סבירא דלריכותא לשמש וממילא דלרבנן דמשמעות כדרכה היינו דא"ל אבל מותרות יעו"ש. ובאמת המעיין בשכ"מ כחובות ל"פ יראה דממעט כל הרשאותים הרמב"ן ורשב"א וריב"ז סבירא כן ומשמע מדבריהם אף לשום מוך. לפ"ה וס"י כ"ח ס"ל. וסכס בחתים סרנים שמדברי הש"י הר"ש שסבירא בבי' ס"י כ"ג נראה דשגש נשים משמעות במוך ודחלו אליבא דר"מ קאמר אבל אכן קיי"ל דרבנן אבל הוא לא דאם שאז דברי הי"ש ציצמח שם שסבירא ר"א מר"ש צפירוסו לנדרים ל"ה דמפרש הא דג' נשים משמעות במוך היינו לפ"ה ועכ"פ מפרש שם דלריכותא לשמש במוך וא"כ ממילא דגם לרבנן דא"ל אבל מותרות וא"כ ל"ש ל"ש ח"י הר"ש שפסוק דג' נשים רשאות לשמש במוך ובאמת שכן נראה נמי בנדה ג' דפריך שם משמעות במוך מאיל וסירסי ג' נשים משמעות במוך ומינה מייחי ר"י בחוסי' כחובות ל"פ ר"א לרש"י דהיינו מוך שלפ"ה שמונה שם חמיר יעו"ש. וקשה מאי פריך בפסוקא משמעות במוך מאיל דלמא סוכר שמאי כרבנן דא"ל זו וא"ל זו משמעות כדרכה ועי' דגם לרבנן היינו דא"ל אבל מותרות לשמש במוך וגם ר"י סוכר כר"ל ס"ל ולדברי רש"י נוסף דנראה דלרבנן אסורות לשמש במוך ז"ע מאי פריך נדה ג' שם:

והנה כח"ר הביא בשם ז"ל עוד סתור דרוקא ג' נשים דלא שכיחי שחצער לכך סמכו חכמים אסא דשומר פתאים ה' ומן השמים ירחמו אבל בש"ר נשים דרובן מחציתא ויולדת אס עפ"י סרופאים הציבור וכלידה הוא סכס לדריד גם לרבנן מותרות לשמש במוך דלא סליגי על ר"מ רק בזה אם סומכין על שומר פתאים חס במיעוטא ולא ברובא. ולפ"מ א"ש הגמ' דנדה גם לרש"י דלכחי משכ"ל משמעות במוך גם לרבנן בשאר נשים שרובן מחציתא ויש חשש סכס לה צפיבור או בלדס. וסבירא נכוחה מאד לכיון דרובן מחציתא אין לסמוך ע"ז דמן השמים ירחמו ועי' ב"א י"ח אפי' חומר לך דברים של מעט ואחס חומר מן השמים ירחמו יעו"ש. וזהו סוף ח"י אומץ בזה לומר דר"י ורבנן דסליגי אלו לשפוחייכו דר"מ חייט למיעוטא ב"מ ולכן משמעות במוך ורבנן ל"ח למיעוטא וסבירא דברי הפ"מ אפי' ס"י קט"ג דגם בחשש סכס אזלינן בחר רוב:

אבל דבריו ז"ע דאם אין סולקין בפקדין אחר הרוב ועי' חוסי' פסחים קט"ז אלא דלר"י לשקוני' במרוסת משום קפא ש"י דהוי רק מיעוטא ובסכס חייטין למיעוטא חס דלא כדברי הפ"מ. ובסיות כן לענין חשש סכס אין סדל בין ר"מ לרבנן ואזיל לה סבירא נח"י ואפשר לומר בזה דסכס באמת כל ענין לידס הוא סכסחא לאשה ועי' חוסי' כחובות פ"ב בשם שירושלמי דנשים מסתנות בלדס ועי' ר"י הרי השמא מותר ולי"ה לסכס דבר זה שיהא דרכו של מולס. אלא דית לומר דסכס בלדס הוא רק מיעוטא דמיעוטא כמ"מ סבירא במג"א ר"ס ט"ל דא' מאלק שמחות על ידי לידס וסכסחא יחקן דלר"מ לשפוחי דחייט למיעוטא ולמיעוטא דמיעוטא

רצונת כי הרב הג' האב"ד דעס שטימט ברבנות שמש
מ"ב שנה נספד ושל"ה ולכ"י ונשאר אחריו בנו הרב ר'
יעקב הנסמך לסודות ולדון מסגלצד"ק ברוסק ורובא
דמינברי מאנשו העיר נתנו לו קאנסוס ומיעוט מבני העיר
כי בחרו ס"ח ח"ח אחר ונקרא כה"ר שמש לשפוט מיתרים
והכניזו כ"ח הנהיג כל הטענות ואשר העלתה מעוררתו בזה
סדון עם בן הרב כ"י דרש מאחי לחוות דיעי בזה בקצרה :
ע"ד טענות המיעוט לרחות טענת חזקת של בן הרב
כי בכתר חורס ל"ש ירושה מס"ת רק ממנהגא
כמג"א ס' כ"ג וס' און המנהג בן. והס' לדון ולפסל בזה
אם שייך בכתר חורס ירושה מדינא ה"א למחרת כי כבר
נודע כי נחלקו בזה גדולי המחברים ומס' כוחינו להכריע
ומסתחין שעכ"פ נחפשת המנהג בכל ישראל שגם בכתר
חורס לדון דין ירושה אם הן ממלא מקום אביו כמ"א
יו"ד ס' רמ"ה שכל ישראל יוצאים ביד רמ"א. אמנם
במקום שלא נכנסו כן גם אם יומא לכתר חורס שייך
נמי ירושה מס"ת אפי"ה כשמנהג להספיק גם מס"ת אינו
ירוש חזקת אביו דהא ברש"א ס' ט' שביטלו ב"י א"ח
ס' כ"ג בדין חנות כחז שכן קודם שכל המקומות
הבנים מתמנים תחת אבותיהם וכלל גדול אמרו בכל
המנינים שאם הן הוא ראו"י הוא קודם לכל אדם יעו"ש
והוא פלא ללרכבי אחריו ריכשי המנהג וד"ה וכבר הכניס
בזה הכ"ס א"ח ס' ח"ב ונדחק אבל האמת שבדור בדברי
רש"א הוא כמ"ס הרב ז"ל בש"ע א"ח ס' כ"ג סעיף
ל"ג וליד שאחר ש"ש שם שבחנות שייך דין חזקת דבן קודם
כה"ל בגמ"ק ל"ד ב"ד צד"א במקום שאין מנהג אבל אם
המנהג הוא שיהיו בן קודם יפשו עמנהגם שאלו ב"ד
טעמו אם נהגו למנותו על זמן ידוע וכ"י יעו"ש. ובמ"מ
כחז שם שזה כוונת רש"א דחלה לם נמי עמנהג דהא
ס' המנהג להספיק גם מס"ת לא ס' דין חזקת דהוי כאלו
קיבלו אותו לזמן יעו"ש. וכן ראיתי גם בחש"י מהר"א
ס' ח"א ס' כ"ד שהספיק לבאר ד' רש"א ס' כ"ג וכבר
קדמו הרב ז"ל ונמלא שם אם הוא מדינא אם המנהג
להספיק אזולא לם דין חזקת אלא שדבר זה צריך לבד
בירור גמור שבעיר סג"ל מקדם קדמתה לא נסוג דין חזקת
ברבנות אבל בעירם שיבדור זה בירור גמור אז יש לבן
הרב חזקת מס"ת או ממנהגא שנחפשת מסתמא בכל ישראל
כיון שהבן ממלא מקום אביו בהוראס ויראה חטא אף
שאין גדול בחורס כמו אביו ולכאורס נראה דבזה שממלא
מקום אביו צריך להיות כאביו ממנו וכי קלת מנמלא שבה
כ"א ס' ר"י ברי ממלא מקום אבותיו הוה וס' כפוף
ויושב לפני רבי וקאמר ככר הורס זקן ופרש"י שם על
ממלא מקום אבותיו גדול כאביו וס'א מוכרה בגמרא שם
דאל"כ און ראי' שגם ר"י אילו הו' קיים ס' כפוף לפני
רבי כיון דהוא גדול מבני כר"י אבל בירושלמי גימין סו"ש
האומר קאמר ר"י גופא בשם שזין עפר לזהב כך צין
דורינו לדורו של אבא ודוחק לומר דרק על דורו קאמר
והוא גופי ס' גדול כאביו יע"י כחוצות ק"ג דאמר"י שם
על ר"ג כ"י דאינו ממלא מקום אביו בהנחה ביראה חטא
ממלא מקום אביו וס'א אמר"י בכותס כשמה רבי בטלס
יראה חטא ופי' בהפלאה שם ומס' נראה דל"ב ממלא מקום
אביו ממנו דהא ס' מילתא דבעי' ממלא מקום אביו
ילפי' לם מקרא דואשר ימלא את ידו לכהן והדרש הוא
מלשון מילואים היינו שיהא מלא כאביו וע"י בהחורס והמלא
שם ולשון מילואים היינו אף בחסר מ"מ וכמ"ס רמב"ן
עכ"ת עכ"כ מלא שבוט זאת ח"ל או שאמר מלא בעצור
ס' קרובים להמלא והשונים כמלאים יעו"ש וע' חוסי'
שבוטות מ"ג ד"ס אלא אמר דגם חסר מעט נקרא מלא.
ומס' שמועטים המיעוט מחמת שאין בן הרב מושלם
בנתיבים כבר ב' הרמב"ם ז"ל בפיהמ"ש לגימין פ"י מ"ז

בטל דאפילו חסר לצי"ד הגדול כ"י אלו ילמדו ויכתבו ויחזקו
שאין מן החיוב שצ"ד הגדול אינם יכולים לכתוב
כי מחנאי כ"ד שיסיו חכמים ולא סופרים ועו"ש ומס' שפסנו
מ"אין לבן הרב חזקת כ"א על הספר שנקב לאביו בחתולת
הסתמנה ולא מס' שסופיו ל' אח"כ און בזה ממס' דהא
חזקת מדין ירושה הוא וירוש כל הזכות שס' לאביו בעת
מותו ח"פ. ומ"ס כ"ת מס' דבזמן שמחלוקת ביערלאל ל"ש
דין ירושה כמ"ס רמב"ם בפיהמ"ש ורש"י ברייתא. הרב
שבוט שכוונת שבה צריך משיח אבל לא בטלס דין חזקת
מס' וכמ"ס כמ"ס לאו"ח ס' כ"ג בשם המנהג יע"י
ק"י ודלא כמקנה מחברים אחרונים שכתבבו בזה :
וב"י און צריכים אם לא ס' לבן הרב הרוב אבל כפי
שכתב כח"ס שרובא דמינברא המס' חפלים זו וס'א
שבחרו בלחר ס' המיעוט א"כ גם בלעדי טענת חזקת
סדון עם בן הרב כ"י ומ"ס כ"ת ששמיעוט עושים שס'ס
רוב בנין מחמת שס'ס נותנים דקס' הרבס יפס' כי כח"ס
ללא מיקרי רוב בנין רק באותו דבר כגון בקבלת רב רוב
העשירים שנותנים להספקת פרס הרב ס' הנקרא רוב
בנין אף שס'ס המיעוט כמ"ס ז"ל ס' א' וס' בזה מהרש"י
בחש"י חולק לרוב בנין לגבי רב ס' בעלי חורס אבל בביד
שפרס הרב משמרים וזהו ס' כלל שום כענין חורס ורוב
בעלי חורס ס' מלך הן הירוש און מקום כלל לדון רוב
בנין מחמת שס'ס נותנים דקס'. וס' אם ס' הרב כספק
למי הרוב בנין כיון דעכ"פ זס ברור שרוב מנין הוא לבן
הרב און ספק רוב בנין מולא מירי ודאי רוב מנין ועוד
דרוש מסופק לא ס' רוב כלל ואפילו לספק לא יעקף דלא
אמרי חורס ל"ג בחר רוב רבן צ"ב נצבור וכמ"ס הפני
קידושיות פתחיהם ^{אמרי חורס} כמ"ס רעק"א ז"ל ליו"ד ס' ק"ס
ס' ס' יבפרט ב"ד דאון כאן ספק כלל לדון המיעוט
לרוב בנין מחמת נתינת דקס' :

ול"ד הקרובים אם מאמרפין לרוב מנין שביטא כח"ר
מהכ"י ס' י' דאון מאמרפין לרוב מנין רק לרוב בנין
הנס מלאחי באו"י ס' חפלה ס' קט"ו בחש"י ר"מ בן
חסדאי לענין ש"ך נראה להדיא דגם קרובים מאמרפין
לרוב וע"י בחש"י ב"י יו"ד ח"ב ס' ס"ט שמסופק בזה
יעו"ש שלא הזכיר שם מדברי כנס"י ואו"י ס' כ"ל :

סימן קר"ג

לכבוד ידידי הרב הס"ג מו"ה דובנריס ווינער כ"י
מו"ס בע"מ וויטן :

יקרתי הבעני וע"ד אשר שפר כ"ת סוללס ע"ד הספא"י
שבוטא בפ"ה לאס"ע ס' כ' בני שמסרבת לישא
בעל אחותה מחמת שים לם בניס וקס' עלי' עורח טיפולין
או להספיק שמסרבת בחתן מחמת שמחא אחותה ורוא לישא
בעלס כדי לרחם על בני אחותה דפפורס מקנס כיון דלא
נהכוונס לבייש כדאי' בחו"מ ס' חכ"א דאי' לא משכחת
לם בושח כלל דחמיד יס איזס טעס שרואס בלחרת שגלס
ממנס או-טובס ממנס וכדומס ועוד דהא מבואר בב"ק
כ"י דנחטיון להנחתו כנחטיון לבייש דמי וס' דח"מ ס'
חכ"א שאני דס' קובל על חבירו שנגב ממנו ורואס להכיל
שלו ואינו נהנס מבושחו של חבירו עכנח"ד ויפס כיון
וסדברים מבוארים בחש"י עכ"ג ס' ט"ד לענין שידוכין
להדיא כן דנחטיון להנחתו כנחטיון לבייש וכי שם דלא
חקסס מחו"מ ס' חכ"א מי סס' קובל על חבירו וכי דים
לדון ביניסם ודו"ק וכוונתו כ"ל וכבר בלחתי דבריעבוט"ג
בקצרה בחיבורי מ"ס לאס"ע ס' כ' וס'שנתי על ספ"ה
ובחבחי שם שער"ס ס'א דינא דנחטיון לנחק סקשר כדי
לישא בעל אחותה לרחם על בני' הוא אמת כמ"ס כנס"י
מבועשאטס ז"ל כפי מילי דהסידורא ס' ל"א שים בזה
חקס

השחול רב אי בהולאות אלל שרי המדינה ועם הרב והקבל
עד שהביא רשיון לקבל שם רב בהולאות סך חלק ר"ב
ונחלקל לשם חכ כעשר שנים יאלה הגזירה לגרש האנשים
ממדינות אחרות ועי"ז הוכרח הרב ללאת משם וחר
למדינתו ויען שכי אכוב שם הבנינו לו רנים שלא
יקבלו לשם רב אצ"ד בלא הסכמתו וזכרנו דגזרה עבירה
דבעלה וקבלו דיין מו"ל וזה לא כביר שליח ורנאים לקבל
לשם רב אצ"ד והרב הנגרש מוחה מכה חזקה הרבנות
ורואה למנות את צו שהגיע להוראה והשיג רשיון מהשרים
ע"ז.

וגשאל ר"מ בזה והביא מחשבו הרשע"ל שכונס בל"ח סי
ק"ג ומג"ל סקל"ג שגם אם אין האצ ראויו לכך
מדינה כבן קודם לאחר וא"כ ה"ב בנתגרש מפני גזירה
המלכות והביא מפסקי גו"ל על הו"ד סי רמ"ה דרב
המושבר לקבל והולך ללאת מן העיר וכול למנות אחר
במקומו כרנו חש"י ד"ר סי קט"ז וה"ב בזה עכ"ל.
והנה המשי' בחש"י דברי ריבנות שם ימלא שהביא ד"ז מחשבו
הרשע"ל סי ט' אבל מיירי שם בל"ח ללאת לפרקים
וביאר הע"י שכל מי שמחנה עם הצידי להיות משמש בפניה
אינו מחנה שיהי תמיד משמש בעצמו אלא ע"פ רוב אבל
אם לפרקים לריק ללאת משם רשות צידו להעמיד אחר
כדחניא בחוספתא מי שיהי בלן או ספר לרנים והגיע
הרבנל ומבקש לילך לביתו אינו רשאי עד שיעמוד אחר
וכשם שהוא משועבד להם הם משועבדים לו שאם יעמוד
להם אחר אינם רשאים לשנות והי מקום לומר דב"ד
שילא לחלוטין גם הוא מודה שאבד חזקתו אך דבאלמה
הרי פסק שם דאם הזקין ואינו יכול להחפלא ית זכות לבנו
דמסתמא אדעתא דכחי הכנה ע"ש וגרסה מה דאין חילוק
בין לפרקים ואין תמיד ואף דיש לחלק בין אם חנוס לכך
כמו שהזקין ואין קולו ערב ובין אם יולא מרנוו אבל
ב"ד שילא ע"י חנוס שפיר י"ל להחזקת שלו — אך דיש
לדין בלאם שבנו לא ה"י ראויו אז לזה והפסיק אחר שם ד"ל
הואיל ואידחי אידחי כמ"ש בל"ח לל"ח סי מ"ג שם
אבל כבר הארכתי בזה בחש"י לפרעמושלל והעוסקה
בחיבורי דע"ת סימן א' ס"ק פ"ב פ"ג והוכחתי בראיות
להיפוך וזכרנו מהמרדכי פח"ה ורע"ב"ל מכות י"ג שם
הרמ"ה וזכרנו הר"מ שם הרמב"ן אך דמ"מ אם הולכו
למנות אחר תחתיו שוב בעלה חזקתו וכן מלאתי בשו"ת
דבר משה הספרדי ורמז אליו בעקרי הד"ט חל"ח סי ג'
ואות כ"א ובגוף החש"י מבוחר באריכות ואף שכתב דאם
נמלא איש משמר מקומו תחתיו לא אמרי' הואיל ואידחי
אידחי אבל ב"ד לא ה"י הדין שומר תחתיו אלא הקבל
קבלתו מידם ועוד דהא מבוחר בחש"י מים עמוקים
למבראניה סי ע' דהכי דמחייאש מן המחקר גם בלא
באונם אבד חזקתו א"כ גם ב"ד הרי בודאי מחייאש הרב
ומ"ש ר"מ מהא דגזרה עבירה דבעלה מלבד מ"ש הרמב"ן
והובא ב"ד יו"ד סי שמי"א דדוקא גזרה החלו"י בממון
עבירה דבעלה אבל מחמת שגלה לא בעלה וה"י ב"ד שגזר
על אנשי מדינות אחרות מטעם ראון המלך ושריו להחזיקם
מעל גבולי ארצו וזכרנו לפמ"ש בחש"י חר"ל סי ל"ח
דדוקא גזירה דשמדא עבירה דבעלה אבל גזירה בטוללת
לכל אנשי המדינה לא ע"ש וה"י שהגזירה כולה לכל
אנשים שצאו ממדינות אחרות ועכ"פ כוי מלאת דלא

בדיקה הריאח כה"ג וע"ש מ"ד ח"א סי ס"ג עוד כזה
ומ"מ מסתפיה ללקל ולהחזיר החמץ בעין אלא לערר
הדברים שייצ חמץ גמור כמו י"ש וראם וכדומה ברוב
של היתר — והגלע"ד כחציו.

סימן קצ

להרב מו"ה חיים ואגשאוהל כ"י
לרצד"ק לאלות

מכתבו הגיעני וע"ד שאלתו בנג שאני המגורשת נקרא
יוסף גרשון וצ"כ נקרא יאשי אם לריק לכתוב
ב' גיטין כדין מי ששמו גרשון ור"מ לידד דבזכ"ל הכל
נקראים גרשון בנ"ן וכן אמרה האשה ששמה תמיד שם
אבי רק יוסף גרשון והנה ב"י ברכות המים העיר ג"כ
דבזכ"ל הכל נקראי רק בנ"ן ומח"ט כשר דיעבד בנג
אחד ומ"מ לא הקיל רק דיעבד ולא לכתחלה וכן אה"ש
לידד דבזכ"ל ית להקל גם לכתחלה אבל מראה דזה דוקא
אם נקרא גם צ"כ בשם גרשון א"כ ית להקל לכתוב רק
גרשון ולסמוך על הנקרא צ"כ ולא גרש מחיכה שהכל
קורין בו כיון דבזכ"ל לא שכיח שנקראו גרשם אבל צ"ד
שטולה רק לתורה בשם יוסף גרשון וצ"כ נקרא רק
יאשא א"כ אין לנו סיוע כלל מהקריאה צ"כ א"כ שוב
א"ל להקל בנג אחד — ומ"ש ר"מ שהגידו לו שראו חש"י
בכח"י מהגאון בעל מנחת חינוך שפסק ג"כ דבזכ"ל סגי
בנג א' בשם גרשון בנ"ן ושכן בשבתי להב"ד דק' עארנא
הנה לפמ"ש כן הוא בנקרא גם צ"כ בשם גרשון משא"כ
צ"ד ואף דב"ד הוא רק שם אביה הנה ב"פ סי קכ"ט
ס"ק קי"ד מבוחר דגם בשם אבי האשה ית לכתוב ב'
גיטין בשם גרשון וזכרנו צ"ד שנקרא צ"כ רק בשם
יאשא.

ובדבר שם יאשא אם לכתוב צ"ד בסוף הנה לפי
המצנא שאין דוחקין החירק לבסוף מסתבר
לכתוב בל"ח בסוף ומ"ש ר"מ מדברי הט"ג בליקומו
שמות סקמ"ב בשם הגאון מליסא דיש לכתוב בנג כפי
שכותבים באגרות הנה גם אני כחצתי כן בחיבורי שו"ת
מהרש"ם ח"א סי קכ"ט בקו"ל שנסופו אבל היינו לענין
להכשיר דיעבד אבל לכתחלה אין להשגיח במה שכותבין
המון העם אשר לא ידעו ולא יבינו וכותבים שלא כדין
ובנקודות לירי הכל כותבין ב' יודין ובנג כותבין רק אחד
יו"ד ועוד כהנה וכהנה והע"ג שם מיירי במקום שהוא
שלא כדין וגם שלא כפי שכותבין במכתבים כמו בשם
ריבב שכתבו ריווא וכדומה משא"כ צ"ד ומ"מ בכתבו
יאשי דיעבד כשר ובגליל זה כותבין יאסיה בסמ"ך וי"ד
אל"ף בסוף והכל כפי המצנא הנהוג.

סימן קצא

להרב מו"ה משה אפטער כ"י אבדק"ק עארנא

מכתבו הגיעני וע"ד שאלתו אודות חזקת הרבנות
מישוב פאקשיווילא הסמוך לעיר קלימענטוב
במדינת פולין שהי הישוב שייך להעיר וזה כ"ה שנים

ולחסידי העב כל הכבוד בהשט"מ והכו דלא ליסיף קולות ואזי
 נזהר לקרוא כל השט"מ יום א' קודם ט"פ וכהניע שעה מזירת חמץ
 אזי אומר לו רק כי כפי הדברים שדברנו אחרת חמץ גומר פחה
 המקח ובפירוש נאמר בהשט"מ כי המעט כסף שותן הוא פל
 שכירות המקומות ועל קיימת החמץ ושיקנה נגד הכל והשאר חזק
 במלוה. ובדבר המזינות שבהכפרים חס הם רק מוציאים (שענקירס)
 שולקמים שכירות ואז ה"ש שלהם אז מהני מכירה ששעה הפר"ס
 וגם כזה יש חשש שהמקומות והכלים של ישראל והיו אחריות על
 ישראל וכישראל ופטרט אס המוציאים קונים ה"ש כדאי ל"מ
 המכירה של הפר"ס ולכן הכיון שכל המוציאים יעשו הרשאה לבעל
 הפר"ס וירשמו כל המקומות וכלים להשכירם גם כן להשכירם
 בשליחותם:

סי' קמה ב"ה יום ג' פ' עקב חרס"ה ברעזאן.

שוכט"ס לכבוד הרב הגדול החר"ק וקני מו"ה חיים
 דוב גראס כ"י רב בק' פסקדינא וכעת ראש
 ישיבה בעיר מונקאטש בארץ הגר

דתשו מכתבו מיום ו' העבר הגני בזה כי לראובן לבי
 נחליתי ל"ע וגם עתה עורני חלש כח וכי' אחלמך
 בכל כחי להשיבו מפני הכבוד יען כי יקר בעיני שקידמו בחיבורי
 ואפריון נמתי'.

(א) **מ"ש** עמ"ס דע"ת בפתיחה לה"ש חות ג' ליישב קו' השם
 ארי' דאי להחיר לב"ג לא הי"ל לשנות כבילה בסיני
 כלל ותמה דהא חילוקך למיכתב ל"ת כל כבילה למלקות י"ל
 דכיון דנאמר לב"ג דהוי אזהרה ואזהרתן זו היא מיתתן ח"כ
 כשחזר האיסור לבני ישראל עכ"פ למלקות נאמר דמקום מיתה
 עומדת כדאי' בסנהדרין ד"י וחדש ששרי בסנהדרין ל"ט ע"א
 פרכין למ"ל למכתב אזהרה בסיני וע"ס ברש"י ד"ה למע ולר'
 ר"מ הא חילוקך למלקות ובע"כ כמ"ס: ומ"ש עמ"ס שם דכ"ס
 גם להר"מ מה"ת לחומרא כיון דנאסרו לב"ג קודם מ"ת ולי"ה
 מעולם חז"ת לפי"ד הב"א והעיר מהא דלא דר"ל לא נאסר ח"מ
 כמ"ס הרמב"ם פ"ט ממלכים ה"א והוי חז"ת הסם כי יפה תי'
 ר"מ דהא לא דר"ל לא הותר כלל בשר לאכלה כדאי' בסנהדרין
 ל"ט פ"ב ע"א כחוס' דכ"ו ע"ב ד"ה אבל וא"ל לא הי"ל מעולם
 חז"ת אבל גם בלא"ה לק"מ דהא הבאחי שם מהפמ"ג דלכ"ל כל
 הספי וח הותרו גם בדליכא חז"ת ובשעת מ"ת לישראל נאסרו
 ספיקות ודוקא בדליכא חז"ת שרי ואז כבר איכא חז"ת מימי
 נח [א"ה קלח מזה דפסם כבר בקו"א החדש לדע"ת ויש שם
 עירוב לזון].

(ב) **מ"ש** עמ"ס בחשו' מהרש"ס ח"ב ס' ק"י לרון נאשח מורד
 במלכות שחטא אשחו מותרת והבאחי מהב"ר פ' ל"ב
 וכו' וכחנתי דל"ד ליואל ליהרג וכו' ע"ש וע"ז תמה ר"מ דלדרכס
 יואל ליהרג אין לו ערך כדאי' בעירובין ו' והסורנו אינו מתחייב
 משא"כ מורד במלכות חסור לאדם אחר לסורנו וכמ"ס הפר"ד ד'
 י"ג וא"כ ק"ו למורד במלכות דאשחו חסירה דשמה ימחול לו
 המלך דאף שמלך שמהל על כבודו ח"כ ממול דוקא בדבר שאין
 לאחריים רעה בזה אבל למחול למורד בו שלא יסורנו כדאי' בודאי
 רשאי וכמ"ס בבבא מ"ה ס' וישב עה"פ וישבו לאכול לחם עכ"ד
 הרי כחנתי בעלמי במפתחות מש"ס בסנהדרין י"ט דמוכח דלא
 כהמדר' [א"ה בהשמועות שדפסם בחשו' מהרש"ס ח"ב כפוסו נאמר
 קלח מזה אבל יש שם חסור לזון].

(ג) **בדין** מי שחלל ציוה"כ משום פק"ז חס חייב עוד להחמנות
 אח"כ מה"ת שהבאחי דע"ת בפתיחה לה' עריטות
 אות מ"א מר' הרשב"א קדושין כ"א דמפורש לאיסור וע"ז העיר
 ר"מ דלשון הרשב"א הוא וז"ל ולא דמיא אלא למי שאחזו בולמוס
 שמאכלין אותו עד שיאורו עיניו ומשם ואילך באיסורי קאי עכ"ל
 וכונתו להמשיג יומא שם דמאכלין אותו דברים טמאים בזה
 אחר דמשם ואילך באיסורי קאי. המעיין בל' הרשב"א בהשמיט
 חיבות אפילו דברים טמאים והעתיק רק ל' סמנש מי שאחזו
 בולמוס מאכלין אותו עד שיאורו עיניו ומשם ואילך וכו' משמש
 להדיח דקאי חז"ה"כ לכד דל"כ א"ל להדיח חיבות הללו שסם
 העיקר

לעורך שמחת יו"ט יש להקל כמ"ס הטור"י סי' תק"י ס"ק ו' וע'
 כמ"ס כלל פ"ב מ"ט ע"ד הטור"י נזה. ומ"ס בדבר אינדקיס
 שהלשטוס בעינולי קמה חט"ס שסם הסובין והמורסין אבל לא
 תחבו באלבט אלא שפוחין פי העוף וזרקין לחובו העינוליין ה"ל
 ונשחטו בלא בדיקת השט והנה כבר נדפס ד"ו בחיבורי ליו"ד
 בסוף סימן ל"ג בדע"ת ס"ק ס"ה דיש להסיר במוקומות שסנהגו
 איסור בהלשטוס ושם מנורר טעמי וזימון וגם פה"ק החמילו
 חז"ה בעה"כ לפרוך הגדר ולהקל בכה"ג ואשרתי ונחתי פקודתי
 על השו"כ לאסרן ולכן יפה פסק ר"מ ומ"ס שם חזו רבנים
 שהחירו עליהם אחו"ל ומקלו יצו לו ומה לנו ולהם ועלינו יערה
 רוח הבורא.

וע"ד השאלה בכלוב ששמד בפרודור הכיח ובחובו אווזות
 מפוטמות קלח וכלילה ה"י שם הכע"כ ולא ה"י כלום ובזמן
 מועט שמת בבית קול לווחה ויאל בחפזן ומאל פחה שכלוב
 כחאי חמה פחותה וסנהג שחי' קסור כחוט לפעמים האווזות קורעים
 החוט ונפסח האווזות היו בחוץ והכלוב ה"י גם פחות מלמעלה
 קלח ידו וחפס ידו את הדורס שחי' בכלוב. הנה לפמ"ס בדע"ת
 ס' ל"ו סק"ה שם פוטו"ד להחזיק בדעת מח"ל דגם הכא
 מחבואה אחת מללח ואזי הבאחי מתשו' רמ"א ס' ל"ד דמפורס
 דגם בשל חורה יש להקל ושכ"ה במרדכי ס"ד דע"ז ח"כ כיון
 שלפנינו הפחה פחות שחלשנו האווזות ופתחוהו והם מנחון
 וטפי יש לחלות שהדורס נכנס דרך הנקב הפחות מלמעלה וי"ל
 דגשהרניסו בו בעלותו למעלה יאלו משם בפתיחת הפחה וע"ס
 סוס"ק כ"ו במש"ל שם ח' שט"ל ס' ל"ט וכיון שגם הדע"ק
 סק"ד כתב דככה"ג שמהל הדורס בפנים ותפססוהו שם קל
 בודאי יש להקל לפי"ד:

סי' כמג ב"ה חור ליום ה' פקודי חרס"ה ברעזאן.

לכבוד הרב הגדול מו"ה חיים כ"י דומ"ז דק"ק לאנא.

ע"ד שאלתו בהמהג שנהגו שם שכל הכנה"כ עושים להמו"ן
 שליח למכור חמלס בדרבנים והוא משכיר דירה ח' משלון
 להעכ"ס ואב"ק מוכר החמץ. והנה בדיון ח"כ של השליח גם
 בחשו' ח"ס מח"ל סימן קט' מפסקת הרבה ע"ד רע"א וגם מ"ס
 ר"מ לח"ק בין אפטרופס לשליח יפה כתב וכבר קדמו כש"ת
 ברכת יוסף חמ"ל סימן כ' בדברי ר"מ מה"ת ח"כ אב"ק הפסקות
 בהקנין כסף כבר נשאלתי בזה מאל דל"י החוס' בנ"מ ע"א ח"ן
 שליחות לעכ"ס ככה"ג ואין השליח יכול לזכות בהכסף עבור
 המוכרים. והשכתי שכבר הארכתי בחיבורי משפט שלום סימן
 קפ"ג והוכחתי שדעת כמ"ס חזו כן אף דמ"מ הוי ספד"ר.
 והנה גם פה"ק המנהג כן ואזי עושה כתב הרשאה שכל המוכרים
 חוהמים עליו ושם כתוב בפירוש שמו"ס להעכ"ס הקונה שיתן
 הכסף להמו"ן ובזה יקנה לו חמלס וכה"ג לכ"ע מהני. ועוד
 שהרי בחשו' פמ"א ח"ב סימן ל"ב העלה דגם אחר יכול למכור
 חמלו של חבירו דוכין שלא בסניו ורמזו חליו הפת"ס יו"ד סס'
 ש"כ ושם בגוף החשו' מביא כמה ראיות ובמק"א הארכתי בזה
 מדברי קל"ה סימן רמ"ג סק"ה ופי' שפ"כ סק"כ דיש לפסקם
 בזה והבאחי מחשו' כר"א ס' ק"א ונאו"ד סימן ל"ט ושו"ת דברי
 חכמים סימן קט' ואכמ"ל ועכ"פ בכה"ג שנותנים הרשאה לשליח
 וכוחים שידו כירס ושיתן העכ"ס הכסף לידו לכ"ע אין שום
 פקפוק ועוד הוספתי בזה דברים ואין עת האסף ושם הארכתי
 גם בענין קנין אודיתא ובפרט שעושין גם תק"כ ומאשריטס
 דמהני מדין סטומיתא ועוד שט"י שותן להפטר מהריטס נעשה
 כשכיר ופוטל דמי למקח דגם להחוס' יכול לזכות להמוכר כמ"ס
 בנחמ"ס ס' ק"ה ובפרט לשי' מח"ל דכפוטל יש שליחות לפס"ס
 (וגם בכתב הרשאה יכתב אזי מוכר להפטר הקונה) וכיון שנתבאר
 דמהני הכסף ח"כ נקנה להפס"ס המקומות של בעלי החמץ
 הגרשמים גם כן בהלשטליך ושוב נקנה החמץ ח"כ של בעלי
 החמונים בעלמס וא"ל לבוא לדברי המק"ה שיקנה ח"כ של השליח.
 ומ"ס ר"מ דאי' לקרוא להעכ"ס בשט"מ וסני שיחמיר לו שמוכר
 לו ע"ס קניינים המוכרים בהשטר מוכן מחליו שא"ל להסכיר ד"ו
 כלל להפטר ויש להסניג שיפמוד אלל המו"ל ח"ש בקי בלשונם

דין והנחל הוא ר"ה ילפין מסוטה . ואי נימא דכסוטה הוי
דבר שכל נוסח אי"ב הוי רה"י אף כשהיו שם חלק אנשים
ולא שייך ללמוד משם . וע' תו' בסוטה שם וריש גרה
ואכמ"ל בזה .

סימן כג .

הרמב"ם פסק בפ"ו מה' ק"פ שאין שוחטין הפסח על
טמא שרץ . ואם טבל שוחטין עליו . ועל טבול
יום של טמא מה אין שוחטין . ואם נטמא בטומאה שאין
הגזיר מגלח עליה שוחטין עליו כשהוא טבול יום . ותמה
הראב"ד דהא לא מלינו בש"ס חילוק בין טבול יום דשרץ
לשבו"י דטמא מה . והמל"מ הסכים שם עם הראב"ד .
וצי"ח קשה דבפסחים (דף ל' ע"ב וז"ל ע"ה) ילפין דאין
שוחטין על ט"ש מהא דאין שוחטין על טמא מה שבשביעי
שלו . וא"כ מנ"ל לחלק בטבול דהא הרמב"ם צעלמו כתב
שם דלהכי אין שוחטין על טבול דט"מ מקרא דא"ש על ט"מ
בשביעי שלו . וגם על מ"ש הרמב"ם דבטומאה שאין הגזיר
מגלח עליה שוחטין עליו תמה הראב"ד מנ"ל זה . ונש"ס
בכ"מ שהיא סברת צעלמו קשה . כי ידוע שדרך הרמב"ם
לכתוב בספרת צעלמו . יראה לי . וגם דמ"מ תמוה מנ"ל
לחדש דבר כזה . והנה המפרשים הוכיחו מסוכה (דף כ"ה)
דילפין מהא שנטמאו במת מלוה דהעוסק במלוה פטור מן
המלוה . ולדעת הראב"ד לאו ילפוטא היא דהא אפשר לו
לטבול ולעשות פסח . ובאמת אוסיף מיה אוסיף קמחא
דיקשה גם על הש"ס בזה . וגרסא דעל הש"ס ל"ק דנהי
שיכול לטבול ולעשות הפסח מ"מ כל זמן שלא טבל הוא
פטור מפסח . והרי כמה סיבות יוכלו להזדמן שלא יוכל
לטבול בע"פ . ולזה מיייתי הש"ס מזה שבוטק במלוה פטור
מן המלוה . ולפ"ז אין רא"י מכאן להרמב"ם :

והנראה בזה דהנה כל שנקרא טמא מה הרי הוא בכלל
מ"ש בתורה שטמא לנפש נדהא לפסח שני
ומלינו שטבול דט"מ נקרא טמא כדאיתא בגזיר (דף מ"ה)
ומכות (דף ח') מקרא דטמא יהיה לרבות טבול . ושם
אירי קרא בטמא מה . ופ' תוס' זבחים (דף י"ז ע"ה)
שהאריכו בזה דטבול מיקרי טמא . ושם הקשו מודכת ורחץ
במים וטמא עד הערב אלמא דטבול דשרץ הוי ג"כ טמא .
ותמהני דבשרץ לא כתיב כן בפ' אמור כ"ב רק כתיב וטמאה
עד הערב ואח"כ כתיב כ"ה רחץ בשער במים ובא השמש
וטבר . ואולי כוונתם למ"ש בפ' שמיני גבי טומאה מגע וטמא
עד הערב ע"ש [ורש"י פירש שם דקאי גם על טמא מה .
והוא תמוה דהא קאי שם רק על טמא שרץ . וכן איתא
בתו' שם] ועכ"פ מבורר מזה דטבול דט"מ מיקרי טמא
ואין שוחטין עליו את הפסח . והנה במכות (דף ח' ע"ה)
איתא ואשר יבוא את רעהו בישר היינו היכא דאי כתיב אשר
אי כתיב לא עייל פרט למלוה . ומקשה דאי"ב הא כתיב אשר
ימות ולא יתחטא וגו' נימא כמי דאירי בטומאות שרות .
אבל במת מלוה פטור על ביאת מקדש . ומשני דמרבה
טומאת מלוה מטמא יהיה . ומיקשה דהא אלטריך לטבול
ומשני דיליף לה מעוד טומאתו כו' . ואף דיליף שם מזה
למחוסר כיפורים . נראה דמחוי"ב יליף מטומאתו כו' לחוד .
והתו' הקשו שם דא"כ ל"ל אשר והירלו דאורחא דקרא הוא .
והא נפלא דהא בזבחים (דף י"ח ונ"י) איכא פלוגתא אי
דרשין אשר . וגרסא בישב קושיתם דאלטריך קרא שמוח
ליטמא למת אף שאינו מה מלוה ושאינו מחוייב ליתער .
ולכאורה י"ל דלמאן דרשי' אשר מרבה טמא מה מלוה מקרא
דטמא יהיה . ומעוד טומאתו מרבה מחוי"ב . דהנה התו'
הקשו בזבחים (דף י"ז) דהו"ל לרבות מחוי"ב שמוחט מעשה
קודם טבול ע"ש . ולענ"ד י"ל כדאמר הש"ס ביבמות (דף ט')

גבי תושב ושכיר שבא זה ולימד ע"ז . אבל ז"א דהא מסיק
הש"ס שם דמרבה טמא במת מלוה מעוד ע"ש . וגם דהא
חזינן דמחוי"ב קיל מטבול לענין ביאת מקדש ולשחיטת פסח
ולענ"ד דבטי קרא לומר שאינו חוב ליתער מטומאתו . רק
רשות בידו . או דהא גופא קמ"ל שמוחט ליטמא אף שאין
בזה מלוה . ולפ"ז קשה למאן דרשי' אשר מנ"ל מחוי"ב כיון
דרש עוד לרבו"י טמא למת מלוה . וגרסא דהנה איתא
בסנהדרין (דף ק"ב) גבי עיר הנדחת דריה"ג ס"ל שאסור
לעשותה אף גנות ופרדסים דהא דכתיב לא תבנה עוד לגמרי
משמע שלא יהא שם שום ישוב . ור"ע ס"ל שמוחט לעשותה
גנות ופרדסים דלא תבנה עוד היינו רק כמו שהיתה . ולפ"ז
נראה דה"ה הבא דכתיב עוד שהיתה מעיקרא . וזה לא שייך
בהמחל דהא מחוי"ב מותר בתרומה ושוחטין עליו הפסח ואינו
טמא כדמעיקרא . ולזה לריך לדרוש שזה לרבות טמא למת
מלוה דהוי טמא גמור . וא"כ מרבה מטמא יהיה מחוי"ב
שמוחט מעשה . והא דמרבינן מחוי"ב מעוד טומאתו כו' .
ל"ל דהיינו לריה"ג דס"ל בעה"ג דעוד משמעו אף במקל
מומו . ולטמא בנת מלוה ל"ל קרא דס"ל דלא דרשין אשר :
והנה הרמב"ם פסק בפ"ו מה' ק"פ ביאת מקדש שמוחט
כיפורים אם נכנס לעזרת ישראל אינו לוקה והראב"ד
תמה עליו דהא מפורש בתוספתא ובמנחות (דף כ"ז) שטעם
כרת . ושם הי"ד כתב שטבול של מה ענוש כרת על ביאת
מקדש . אבל אם נטמא בטומאה שאין הגזיר מגלח עליה
אינו ענוש כרת . ותמה שם הראב"ד ג"כ וע"ש בכ"מ מה
שנדחק בכ"ז ובפ"ו מהק"פ פסק ששוחטין פסח על מחוי"ב .
ועפמ"ס"ל מיושב הכל בס"ד . דהנה בגזיר (דף מ"ה) וזבחים
(דף י"ז) איתא שיש פלוגתא אם מחוי"ב דוב כז דמי . וגרסא
דפלוגתאיהו הוא אם דרשין עוד טומאתו כו' לרבות מחוי"ב
ומוכח דהוי כז . או דמרבה טמא למת מלוה ומחוי"ב לא
הוי כז . והנה הרמב"ם פסק בפ"ד מה' ע"ז דע"ה נעשית
גנות ופרדסים וס"ל כר"ע דעוד משמעו כדמעיקרא ממש
לפ"ז לא מלי למידרש עוד . טומאתו על מחוי"ב
רק על טמא במת מלוה . ולענ"ד אולי שפסק בפ"ב מה'
לזית דבגד בעל חוש כנפות חייב לזית ואיתא בזבחים
(דף י"ח) דמרבה לה מאשר תכסה ע"ש . וא"כ לא נתרבה
מחוי"ב שיקרא טמא לענין ביאת מקדש שהי' חייב כרת .
ורק טבול נתרבה מטמא יהיה . ולזה פסק הרמב"ם שמוח"ב
פטור על ביאת מקדש . וגם פסק דטבול אינו חייב רק
על טומאה שהגזיר מגלח . וכדקיי"ל בגזיר (דף כ"ז) שאינו
חייב צהמ"ק רק על טומאה שהגזיר מגלח . ולזה פסק
ג"כ גבי פסח דעל טבול דמות אין שוחטין משום שנקרא
בחורה טמא לנפש ואיתרבי מטמא יהיה שרינו כטמא גמור
לענין ביאת מקדש . וממילא דה"ה לענין קרבן . ולזה כתב
שזה רק בטומאה שהגזיר מגלח והיינו משום דגם בביאת מקדש
לא איתרבי רק בטומאה שהגזיר מגלח וכמ"ס"ל . ובזה מיושב מה
שהרמב"ם בפ"ג מהב"מ כתב דלזה מחוי"ב אסור ליכנס למקדש
מדכתיב וטהרה מכלל שהיא טמאה . וקשה למה לא מיייתי
דרשא דעוד טומאתו דמרבה מינה הש"ס בגזיר (דף מ"ה)
ומכות (דף ח') מה"ב לאיסור ביאת מקדש . אבל לפמ"ס"ל א"ש
דהרמב"ם דפסק בעה"ג כר"ע שניעשית גנות ופרדסים . לא
ס"ל דרש זה . ולזה פסק דמחוי"ב לאו כז דמי . ופטור
מכרת על ביאת מקדש :

סימן כד .

כבוד הרבנים הג' וכו' מ"ה חיים ג"י וט"ה

נחום ג"י מר"צ דק' סלאוויטא

ע"ד אשר בעירם נפטר הש"ל זה איזה שנים . ובאשר אף
הנדול

הגדול שבבניו היה עדיין בחור לזה לקחו למו ש"א
אחר. ועתה יאלה הש"ל לעיר אחרת. וחפץ בנו של הש"ל
הקודם להיות ש"ל על חזקת אביו ורוב מנין ממחפלי ביהכ"ל
נחנו לו כחצ. ורוב מנין נחנו כחצ לש"ל אחר. באחר
כי באשר אחרי מות אביו נתמנה ש"ל אחר בטלה זכות חזקתו
ובקשו להודיעם דעתו בזה ע"פ ד"ת. ואף כי אני ערוד
וחלוש כעת. אך באשר נלך למעשה חובך אללתי עת
להשיבם בקיור. והנה לא כתבו כח"ר מדוע לא יחפלו בכן
הש"ל הקודם. ואיזה מגרעות יתנו זו הלך שכנגדו. ולזה
אני דן באופן אשר שניהם שוים ביראת ד'. כי זהו עיקר
במדות הש"ל שיהי' ירא שמים וירע לפני מי הוא עומד בעת
תפלתו. ולא יעשה את הביהכ"ל ח"ו כבית תיאטרון להשמיט
קולו בשיר בבית ד' ולבו בל עמו. ובחזנים כאלה אין שייך
דין חזקה. דמה שייך חזקה בדבר עבירה. ואולי היה אביו
ירא ד' והוא אינו ממלא מקום אביו בזה. וזהו העיקר כדאי'
בהריו"ת (דף ע"ב) ובדמ"ב פ"א מה' מלכים. ולזה אני
דן באופן אשר שניהם יראי ד' :

הנה דין ירושה במינוי על הליבור הוא מפורש בספר
וספרי ובכל הפוסקים אף דלענין רבנות יש חולקים
משום דבמינוי הבא מכח התורה אין שייך ירושה ע' מג"א
כ"ס נ"ג. אבל בשאר מינויים אין חולק. ובמסובת הרשב"א
סימן ט' כחצ לענין ש"ל שאם (אין) הבן ראוי לכך. אף שיש
אחר טוב ממנו. שורת הדין שיהא הוא קודם לכל אדם. כי
לפי מה שאני רואה ממנהג אומם המקומות הבנים מתמנים
מדעת הליבור חזנים תחת האבות. וגם זה היה אביו ואביו
אביו חזנים. וכלל גדול אמרו ז"ל בכל עניני המינוין שאם
היה הבן ראוי הוא קודם לכל אדם. ואפילו כה"ג אם היה
בנו ראוי אע"פ שיש אחרים כמוהו או גדולים ממנו הבן קודם
שנאמר והכנה המשיח תחתיו מבניו עכ"ל. והבא במג"א ס"ס
נ"ג. וקשה טובא למה חלי לה הרשב"א במנהגה הלא דין
מפורש הוא בספר פ' לו וספרי פ' שופטים שבנו קודם
לכל המינויים. ומלאתי שהרגיש בזה הח"ס חל"ת סי' י"ב
וכחצ דס"ל להרשב"א דבמינויים הבאים מחמת תורה וקדושה
אין שייך דין זה רק שנהגו לרמות ש"ל לכה"ג שבנו קודם.
ולפ"ו אללנו שלא מלינו מנהג בזה י"ל שאין הבן קודם אבל
דבריו תמוהים דהא מוסיק הרשב"א שכלל גדול אמרו בכל
המינוין שבנו קודם משמע מזה שש"ל היו בכלל כל המינוין
[ובחיבורי ח"ד סי' פ"ב הארכתי בע"ה לבאר שהעיקר דאף
ברבנות שייך דין ירושה] ובאמת דברי הרשב"א נראה
דסוהרים וא"ו. שהתחיל מלך המנהג וסיים מלך הדין. וגם
ח"ס אפילו כה"ג אין לו ביאור דמאי אפילו :

והנה דין זה דהנה לא מלינו בש"ס שיהא אחר ממונה
לש"ל בקביעות. ורק מורידין בכל עת לפני
התיבה את הראוי לכך. ומה שזכר בש"ס חזן היינו שמש
ובפירש"י בסוכה (ד' מ"ב ע"ב) וסוטה (דף מ' ע"ב) ומכות (דף
כ"ג ע"א) וע' רש"י שבת (דף י"א ע"א) שחזן הכנסת היה
מקריא את הקרואים לס"ת וע' יומא (דף כ"ד) והחזין
מפשיטין בגדיהם שפירש"י שמשין וע' ערוך ערך חזן. ושלית
ליבור פירש"י בחולין (דף כ"ד ע"ב) הממונה לכל לרכייה
לחוקע שופר ולגדות ולמנוה פרנס וכ"מ בש"ס שם דקחני
תמלא זקנו ראוי להיות ש"ל וליירד לפני התיבה אלמא דש"ל
אינו היורד לפני התיבה. ובחו' שם הקשו הא איתא במגילה
(דף כ"ד) קטן קורא בתורה ואינו יורד לפני התיבה ולא
נושא את כפיו. משמע כשהביא ב' שערות יורד לפני התיבה.
ומירוד דליששות ש"ל קבוע או להחפול בתעניות ומעמדות אינו
נעשה עד שיתמלא זקנו כדאמרין בתענית (דף ע"ו) שאין
מורדין רק זקן ורגיל. ונראה לכאורה מודבריהם שמופרכים
דש"ל בש"ס היו ליירד לפני התיבה. ורש"י גרים וליירד בוי"ו.
אבל ז"א דהא מוכח מלשון הברייתא דלאו היינו הך וכמ"ל.
ונראה שדעתם כמ"ש הרשב"א במידושו בחולין שם דהא

והנה דין זה דהנה לא מלינו בש"ס שיהא אחר ממונה
לש"ל בקביעות. ורק מורידין בכל עת לפני
התיבה את הראוי לכך. ומה שזכר בש"ס חזן היינו שמש
ובפירש"י בסוכה (ד' מ"ב ע"ב) וסוטה (דף מ' ע"ב) ומכות (דף
כ"ג ע"א) וע' רש"י שבת (דף י"א ע"א) שחזן הכנסת היה
מקריא את הקרואים לס"ת וע' יומא (דף כ"ד) והחזין
מפשיטין בגדיהם שפירש"י שמשין וע' ערוך ערך חזן. ושלית
ליבור פירש"י בחולין (דף כ"ד ע"ב) הממונה לכל לרכייה
לחוקע שופר ולגדות ולמנוה פרנס וכ"מ בש"ס שם דקחני
תמלא זקנו ראוי להיות ש"ל וליירד לפני התיבה אלמא דש"ל
אינו היורד לפני התיבה. ובחו' שם הקשו הא איתא במגילה
(דף כ"ד) קטן קורא בתורה ואינו יורד לפני התיבה ולא
נושא את כפיו. משמע כשהביא ב' שערות יורד לפני התיבה.
ומירוד דליששות ש"ל קבוע או להחפול בתעניות ומעמדות אינו
נעשה עד שיתמלא זקנו כדאמרין בתענית (דף ע"ו) שאין
מורדין רק זקן ורגיל. ונראה לכאורה מודבריהם שמופרכים
דש"ל בש"ס היו ליירד לפני התיבה. ורש"י גרים וליירד בוי"ו.
אבל ז"א דהא מוכח מלשון הברייתא דלאו היינו הך וכמ"ל.
ונראה שדעתם כמ"ש הרשב"א במידושו בחולין שם דהא

מילתא היא שליו ליירד לפני התיבה. וכ"ל בחו' במגילה
(דף כ"ד ע"א) שכתבו דש"ל דבחולין היינו לעבור לפני התיבה
ובתוספתא פ"ק דמגיגה הגירסא ראוי להיות ש"ל ליירד לפני
התיבה בלא וי"ו והיינו כהתוס' והרשב"א. ומוכח מזה דאירי
בש"ל קבוע. דאלת"ה הול"ל שתמלא ראוי ליירד לפני התיבה
ובירושלמי ספ"ג דסוכה ליכא באמת. הא דראוי להיות ש"ל.
רק שאינו יורד לפני התיבה עד שיתמלא זקנו. אבל עדיין
קשה דאי ש"ל היינו מי. שנתקבל בקביעות ליירד לפני התיבה
איכא סגי למימר ראוי להיות ש"ל. וממילא נדע דהיינו ליירד
לפני התיבה. וכן קשה בר"ה (דף ל"ד ע"ב) דאיתא למה ש"ל
יורד לפני התיבה. הול"ל להקשות למה ממנים ש"ל או למה
יורדים לפני התיבה. ולפירש"י בחולין שם קשה ג"כ מהא
דר"ה (דף ל"ד) דמבואר שהש"ל יורד לפני התיבה. וכן איתא
בברכות (דף ל"ד ע"ב) שאם היה ש"ל ופעם סימן רע לשולחו
משמע שהיה מנהגם לקרוא להיורד לפני התיבה ש"ל. ומזה
יש להקשות גם על הרשב"א והחו' דס"ל דש"ל היו קבוע.
דא"כ למה נקוט בברכות (דף ל"ד) ש"ל. הול"ל יורד לפני
התיבה. אך י"ל שאם אינו קבוע לא הוי סימן רע לשולחו.
כי יש לתלות הדבר בשביל שאינו בקי ורגיל. אבל הקבוע
שהוא בקי ורגיל אינו עלול לטעות. אך עדיין קשה מהא
דעירובין (דף ל"ב ע"ב) דאיתא שם ליבור בגדולה וש"ל
בקטנה יולאין ידי חובתן. מבואר שהיורד לפני התיבה נקרא
ש"ל. אכן גם על החו' ורשב"א קשה למה נקוט ש"ל דהוי
קבוע. הא ה"ה אם אינו קבוע. וי"ל דקמ"ל דלא נימא שאם
הוא קבוע הליבור נגרר אחריו. ועו"ל דגם להחו' והרשב"א
אף מי שאינו קבוע נקרא ש"ל. דהא עכ"פ הוא שליח של
הליבור. רק דבחולין פירש"י דאירי בקבוע. אבל עדיין קשה
לשון הש"ס בר"ה (דף ל"ד) וכנ"ל :

והנה דין זה דהנה לא מלינו בש"ס שיהא אחר ממונה
לש"ל בקביעות. ורק מורידין בכל עת לפני
התיבה את הראוי לכך. ומה שזכר בש"ס חזן היינו שמש
ובפירש"י בסוכה (ד' מ"ב ע"ב) וסוטה (דף מ' ע"ב) ומכות (דף
כ"ג ע"א) וע' רש"י שבת (דף י"א ע"א) שחזן הכנסת היה
מקריא את הקרואים לס"ת וע' יומא (דף כ"ד) והחזין
מפשיטין בגדיהם שפירש"י שמשין וע' ערוך ערך חזן. ושלית
ליבור פירש"י בחולין (דף כ"ד ע"ב) הממונה לכל לרכייה
לחוקע שופר ולגדות ולמנוה פרנס וכ"מ בש"ס שם דקחני
תמלא זקנו ראוי להיות ש"ל וליירד לפני התיבה אלמא דש"ל
אינו היורד לפני התיבה. ובחו' שם הקשו הא איתא במגילה
(דף כ"ד) קטן קורא בתורה ואינו יורד לפני התיבה ולא
נושא את כפיו. משמע כשהביא ב' שערות יורד לפני התיבה.
ומירוד דליששות ש"ל קבוע או להחפול בתעניות ומעמדות אינו
נעשה עד שיתמלא זקנו כדאמרין בתענית (דף ע"ו) שאין
מורדין רק זקן ורגיל. ונראה לכאורה מודבריהם שמופרכים
דש"ל בש"ס היו ליירד לפני התיבה. ורש"י גרים וליירד בוי"ו.
אבל ז"א דהא מוכח מלשון הברייתא דלאו היינו הך וכמ"ל.
ונראה שדעתם כמ"ש הרשב"א במידושו בחולין שם דהא

שם שמוריש חזקה אף לבניו אחריו. והטעם משום דהוי כמינוי ושררה. ואף דבמדרכי סוף מגילה כתב שאין דין ירושה בזה. מ"מ הפוסקים נראה שפסחו להלכה כהמדרכי בב"ק וב"ב שיש בו דין ירושה. ובחיבורי ח"ג סימן א' כתבתי לישב הסתירה ולבאר שיש חילוק בין מלוה שבגופו למלוה שבממונו. ועכ"פ לשיטה זו ודאי דגם לש"ל יש דין מינוי להוריש לבניו אחריו אם ראויים לזה. והרשב"א ס"ל כהפוסקים שהמחזיק במלוה אין לו דין מינוי. לזה הולך להביא ראיה מהמנהג. וא"כ לדין שנוהגים לפסוק דין חזקה במלוה כמ"ס בח"מ ס"ס קמ"ט וכן החליטו כל האחרונים. לזה אנו דנין בש"ל דין ירושה לבניו. וכ"כ כמה אחרונים שלש"ל יש דין מינוי לענין חזקה וירושה. ועי' דכיון שאללנו הש"ל מיוחד רק לעבור לפני התיבה בשבועות ויו"ט. ה"ז מינוי וכבוד שהוא יתפלל בימים הקדושים ולא אחר. משא"כ בעובדא דהרשב"א שמובאר בשאלה שם שהיו לו כמה עבדות שלא היו בכלל מינוי. וגם היה עובר לפני התיבה. וא"כ היינו הש"ל המוזכר בש"ס. ולזה ס"ל דלא הוי בכלל שררה. אך ז"א דמ"מ כיון שהוא היה עובר לפני התיבה בקביעות שפיר הוי ממונה על דבר שבקדושה אף שהיו עליו עוד עבדות.

עוד נראה בדעת הרשב"א כפ"נ"ש הכלבו הובא להלכה ביו"ד ס"ס רמ"ה דהיכא שנהגו לקבל רב או ש"ל על זמן מוגבל ואח"כ מסלקין אותו מותר לעשות כן. ובח"ס סי' ר"ו נתקשה בדברי הרמ"א הללו. ולדעתי סברתו ברורה דכיון שנהגו כן ה"י כאלו התנו עמו בפירוש וכדקיי"ל בב"מ (דף ק"ד) וישיבת התפארת סי' א"א דכל דבר שנהגו הוי כאלו התנו וכתבו זה בפירוש. וקוב לא מיקרי זה הורדה ובזיון כיון דאדעתא דהכי נחית מעיקרא והוי כאלו מתל בעלמו על חזקתו דמה לי אם מוחל לבסוף או מוחל בתחילה ובמקום שיש מנהג זה פשוט שאין שם דין ירושה בהתמנות דכיון שיכלו לסלקו ככלות הזמן לא עדיף יורשו ממורישו ואין לשני אלא כמו של ראשון. ובמקום כזה נראה דאף אם קבלו אותו בפירוש על כל ימי חייו מ"מ אין לבניו זכות ירושה דזה הוי כקיבלוהו על זמן מוגבל שמהגס לסלקו ככלות הזמן וה"ה שיכולים לסלק את בניו כשמת אביהם וכלה הזמן שקיבלו אותו. וזהו כוונת הרשב"א שם דבמדינתו היו מקומות שנהגו לסלק ככלות הזמן הקבוע. ובעובדא דהרשב"א שם מובאר שקבלוהו בפירוש על כל ימי חייו. ולזה כתב הרשב"א דחזין שמהגס שהבנים יורשים את מינוי אבותם. וא"כ מוכח שמהגס דאיתם שמקבלים על כל ימי חייהם מורשים את כבודם לבניהם אחריהם דלא הוי כאלו קבלום על זמן קבוע רק כאלו קבלום סתם. ומה שפירשו שקבלום על כל ימי חייהם בלא ליפות כחם באשר מנהגם היה לקבל על זמן קבוע ואח"כ לסלקם ואם יכתבו סתם יש לדון דהכוונה על ג' שנים באשר י"א שאין לקבל על יותר מג' שנים כדאיתא בח"מ סי' של"ג וע' ח"ס חת"ס סי' ר"ה וחי"ד סי' ר"ל. לזה כתבו בפירוש שמקבלים אותו על כל ימי חייו. ולזה כתב אח"כ שזה כלל גדול. שכל המינויים ממנים בניהם אחריהם. ומייתי ג"כ מכה"ג לפי שגם הוא אין לו שררה רק מינוי בקדושה וכמס"ל. כ"כ נכון בדעת הרשב"א ועכ"פ אללנו שאין שייך מנהג זה ואין מסלקים ש"ל ככלות הזמן וכמ"ס חת"ס חת"ס סי' ר"ו פשוט שיש לש"ל דין ירושה במינוי וכמפורש בכל האחרונים:

עכ"פ שמענו שיש ירושה לענין ש"ל. ואף שבנו לא היה ראוי במות אביו להיות ש"ל. מ"מ לא אבד חזקתו וכמו כל מחזיק במלוה כשהניחה מחמת אונס דקיי"ל בח"מ ס"ס קמ"ט שחזר למלוה ע"ש בפוסקים ובא"ח סי' נ"ג וס"ס ק"ג הטעם בזה. ורק אם לקחו ש"ל אחר שוב אין מורידין אותו דכיון שלא היה באפשרות שיהיו

וכפירש"י בחולין (דף כ"ד). והתו' ורשב"א חולקים עליו רק במ"ס שהיה מלקה ומנדה בשביל שזה נקרא חזן וכמס"כ התו' במגילה (דף כ"ד) וכדאיתא במכות (דף כ"ג) ובתענית (דף כ"ד ע"א) איתא רב איקלע להווא אחרת גזר תעניתא נחית קמיה שליחא דליצורא ופירש"י נחית קמיה שירד לפני התיבה וקשה למה לו חזן. מומר שליחא דליצורא. וכעין דאיתא בזבחות (דף ל"ג ע"ב) ההוא דנחית קמיה דרבה וקמיה דר"ח ע"ש. אבל הכוונה לפרש שהיה ש"ל קבוע ואולי קמ"ל לפי שהיה ביום תענית ודרך רגיל כדאיתא בתענית (דף ע"ז) וכמס"כ התו' במגילה (דף כ"ד). לזה השמיטנו שהיה ש"ל קבוע ורגיל. וביומא (דף פ"ז ע"ב) דקאמר שמואל כי מטא ש"ל אבל אכחנו. י"ל ג"כ משום דביוה"כ דריך להתפלל מי שרגיל כמ"ס התו' שם דלא גרע מהתענית. ויותר נראה כמס"ל דגם את היורד לפני התיבה קרי לפעמים ש"ל דהא עכ"פ באותה שעה הוא שלוחם של הליצור. ועדיין קשה מההיא דתענית דהא מלינו ביומא (דף נ"ו ע"ב) ההוא דנחית קמיה דרבה. ושם איירי ביוה"כ ע"ש. ומ"מ לא נקיט לשון ש"ל להשמיטנו שהיה קבוע ורגיל. ול"ל דבאמת לא היה קבוע ורגיל עדיין ולזה קעה כדאיתא התם. ואולי לא נמלא שם אז מי שרגיל בתפילה. ורבה בעלמו לא היה לו כח לעבור לפני התיבה. ויותר נראה הכוונה ע"פ מה דאיתא בתשובת הגאונים שע"ת סי' קע"ח שמונה מילי דחסידותא שעשה רב ומונה מידה העשירית שהיה קולו ערב והיה רגיל לירד לפני התיבה. וכן איתא במגילה (דף כ"ב ע"ב) דרב איקלע לבבל בח"ל וירד לפני התיבה כמס"ס התו' ד"ה אין מהירושלמי. וא"כ יקשה למה לא ירד רב בעלמו לפני התיבה גם במקום זה כיון שהיה רגיל במלוה זו. לזה קאמר דההוא דנחית קמיה הוה ש"ל קבוע. ולא ר"ה רב לרחותו מוחזקתו ולגרום לו בזיון היה נכון בע"ה. ובפשוטו י"ל דכיון דע"כ היה ל"ל נחית קמיה ההוא גברא. וא"כ אין אריכות לשון במ"ס שליחא דליצורא. וע' חיבורי ח"ד סי' י'.

עכ"פ נראה שבימינו לא היה להש"ל שום שררה רק שניתנה לו החזקה במלות ביהכ"ג להפשיט התיבה ועוד לרכי מלוה. וממילא היה יורד לפני התיבה בקביעות לפי שהיה מלוי תדיר בביהכ"ג. וגם אם נמנה מתחילה לירד לפני התיבה נראה דהוי רק חזקה במלוה. ולא הוי שררה. וזה גרע מחזן הכנסת. לפי שהחזן היתה לו שררה להלקות ולגדות. אבל הש"ל לא היתה לו שררה על אחרים ולפ"ז שאין שייך בזה ירושה. דירושה ילפינן רק דומיא דמלך שיש לו שררה על אחרים. אבל לא במי שיש לו מלוה קבועה. ולזה הולך הרשב"א להביא ראיה ממהגס שממנו לש"ל בן תחת אביו. הרי שתופסים זה למינוי ושררה כיון שיכול לעכב על אחרים שלא ירדו לפני התיבה בלעדיו. ולזה מייתי ראיה מכה"ג. דכה"ג ג"כ אינו שררה רק שהוא קודם בעבודת ביהמ"ק לכל הכהנים. וביוה"כ אסור להקריב זולתו. ובכ"ז קיי"ל שמוריש זכותו לבנו. ודאיתא בירושלמי פ"ה דשקלים ה"ב דכה"ג ממונה על כל הגזברים. זה תיקנו אח"כ. אבל לא מן התורה. ומ"ס הרשב"א וזה כלל גדול וכו'. הכוונה דכיון שנוהגים בזה דין שררה א"כ דריך לעשות כמו בכל המינויים שאם בנו ראוי לכך הוא קודם. ודלא כהח"ס שכתב הסברא מלך שמינוין בא בכח התורה והקדושה וכמו צרכנות. דלא דמי. דרצנות הוי מינוי ושררה על הליצור משא"כ ש"ל. ועפ"מ"ל יש לבאר הא דדרשינן בכה"ג מקרא דתחתיו מבניו. וכן מה שהביא זה הרשב"א שם. וע' ח"ס סי' י"ב וש"ת ברכת ר"ה סי' ק"י ואכמ"ל בזה:

והנה במחזיק במלוה יש מחלוקת בין הפוסקים אי הוי חזקה ואם מוריש חזקה זו לבניו. ודעת רוב הפוסקים דהוי חזקה משום שדינו כמינוי ושררה שאין מורידין אותו וכמ"ס המדרכי בב"ב סי' תקל"ב ובב"ק פ' החובל וכן קיי"ל באו"ח ס"ס ק"ג וע"ש במג"א ובח"מ ס"ס קמ"ט. ומבאר

סקטיו ט"ז כתב לפרש הא דאיהו עבדוה שעשוהו לזורח
עלמא ולא לזורח הבאים מעלמא. ונראה שהבין כן בדברי
הרשב"א בח"י שם שכתב דזוטא הוי ולא עיילי לה רבים
דאחי מעלמא אלא לשאררא הוא דעיילי. והלכך ערסיים
דעבדוה לאו אדעתא דרבים אלא לגופיהו הוא דעבדוה
והבין שכוונתו לפרש הא דאיהו ב"ש"ס ואיהו עבדוה. אבל
לענ"ד כוונת הרשב"א רק לפרש דכיון שלא היה שם מקום
עבור רבים דאחי מעלמא. ממילא לא עשוהו כלל על
דעתם. ודקאמר הש"ס ואיהו עבדוה. הכוונה כמש"ל שלא
נתן על הבנין איש מעלמא כי אם נתן בזה אחר שוב
הוי ביהכ"נ של כרכים כיון שיש להם חלק בו ו"ב
לענ"ד. ועכ"פ בכ"ד מותר למכרו לדירה. ובדמיו יתקנו
את הביכ"נ הגדול. ובמאירי ר"פ בני העיר איחא שבני
אומנות אחת או יחידים שעשו להם ביהכ"נ אף בכרכים
רשאים למכרו למי שירצו:

ועוד נראה דאף של כרכים יכולים למכור לזורח חקון
ביהכ"נ היותר גדול של אותה העיר דודאי ניחא
לכו להני דאחי מעלמא שיעשו כן. ואף בביהכ"נ של כפרים
א"ל סיכמיו כל אנשי הכפר ואף אם קתם אולו לעלמא
בכ"ד מותר למכרו כי הם סומכים על הנשארם. וכ"כ
הר"ן פי בני העיר שאף אם יש בעיר קטנים מותר למכור
דבני העיר הוו כזפיטרופסין שנעלו רשות מב"ד. ובאמת
יש לדון בדברי הר"ן דהא קרקע קיי"ל שאין יכול למכור
בפחות מבין עשרים וא"כ מי ימכור דהא קיי"ל דאפטרופוס
לדיקני לא מוקמינן וא"ל רס"ל להר"ן שאם העמידו אפטרופוס
ומכרו הוי מכירה דהרי הרשב"א ח"א סי' קע"ג נסתפק
בדעת הר"ן בזה ול"ל דזה דמי להא דקיי"ל בח"מ סימן
רל"ה ס"ח שמוותר לב"ד למכור קרקע שלו לפרוע חובות
כמש"ס הגחיבות מתשובת הרשב"א ע"ש. וה"ה הכא הרי
נחתיבו כל בני העיר לעשות כפי שיוסכם אלא רובם לעובת
העיר וכמ"ס במיבזרי ח"א סי' ל"ה ל"ו דארעתא דהכי
נשתתפו ע"ש ואכמ"ל בזה. עכ"פ נראה פשוט דאף אם
היה הביהמ"ד הקצין הזה של כרכים מותר למכרו לזורח
מיקון הביהכ"נ הגדול ולעשותו ביהמ"ד כ"א יפול הביהכ"נ
הגדול לא יהי מקום לרבים דאחי מעלמא להתפלל שם.
והנה זה דבר חדש ויש להאריך בזה. אך באשר בכ"ד
בלא"ה פשוט דשרי ודלא מיקרי של כרכים כמש"ל. וגם
אין עתותי בירי אקלר:

והנה בגוף הדבר יש לדון דלא הותר לעשות מביהכ"נ
אוצרות תורה ^{אוצרות תורה} ביהמ"ד רק כמו שהיה בזמן הש"ס שבהמ"ד היה
מיוחד ללמוד תורה. ורק היו מתפללים שם ג"כ כדי שיהא
תפלה במקום רנה של תורה כדאיתא בצרכות (דף מ')
והיו מתפללים שם רק הלומדים שם וע"ש וביהכ"נ היה
מיוחד רק להתפלל ולהכי איחא במגילה (דף כ"ז) דביהמ"ד
הוי מקום שמגדלין בו תורה ומותר לעשות מביהכ"נ ביהמ"ד
דהוי העלאת בקדושה. אבל אליליו שביהמ"ד מיוחד לתפלה
ורק שלומדים שם ג"כ. וביהכ"נ שלנו לומדים ג"כ לפרקים
וכמ"ס הדבר שמואל הובא בבה"ע ר"ס ק"ג. וא"כ במי
כנסיות שלנו שאנו נוהגים בהם דיני קדושת ביהכ"נ שבזמן
הש"ס שלא לאכול ולישן שם ויש להם יתרון שלומדים שם
ג"כ. י"ל שאסור לעשות מהם ביהמ"ד דהויא הורדה דהא
עו"ז יאכלו ויהיו ישינים שם ואין כאן העלאת בקדושה.
דביהמ"ד שלנו לא מיקרי מקום שמגדלין בו תורה. ובפרט
במקומות שאין מלוים לומדי תורה. והבתי מדרשות ריקנים
כל היום ורק המדברים דברים בטלים מולאים להם שם
מקום בעו"ה ונתקיימה נבואת חז"ל שיהיה סוטה ע"ש ברש"י
נראה דודאי אסור לעשות מביהכ"נ ביהמ"ד כזה. ואף אי נימא
שנכסמוך על הא דקיי"ל שט"ה יכולים למכור ביהכ"נ ואף
להורידו מקדושתו מ"מ הא בעינן דרך מכירה. ובפרט
ביהכ"נ של כרכים ואם רלוסם לגנות לביהמ"ד ראוי שיעשו
הכנס

בלי ש"ל ולהתחין עליו. א"כ נתמנה השני כדן. ושוב
אין מורידין אותו. ואף כה"ג שנעמא ומינו אחר במקומו
קיי"ל ביומא (דף י"ב) שאין מורידין אותו. ואחר מיתת
הכה"ג הוא קודם לבנו של הכה"ג וכמ"ס בזה במיבזרי
ח"ד סי' פ"ב. אכן אם יש לא הע"ל לעיר אחרת פשוט
שזכות חזקת הבן במקומו עומד והוא קודם לאחר ולא שייך
בזה כיון דאידחי אידחי כיון שנדחה באונס. ובס"ס קמ"ט
מבואר דאף שמסרו המלוה לאחר בכ"ז כשנסתלק האונס
מהראשון נועלים מהשני ונותנים להראשון. ומ"מ פשוט שאין
מסלקין את השני. דשם בהחזקת מלוה לא הוי הורדה. וגם כי
ידוע שהחזיק בזה בשביל שהראשון אנוס. אבל במינוי הוי זה
הורדה גמורה וכמש"ל מהא דכה"ג וע"ח"ס ח"א סי' כ"ו
וחמ"מ סי' כ"ב בזה. אכן בכ"ד שהשני ילא משם ודאי
שבנו של הראשון קודם לאחר:

והנה בח"ד סי' פ"ב בארתי דהיכא שיש מחלוקת יש
לפקפק בדיו הירושא של מינוי אביו. אך זה שייך
רק היכא שהלך שכנגדו מיעשים איזה מגרעות שיש בהורס
באופן שאינו ראוי לכך. אבל בכ"ד כיון שלא נזכר זה
בשאלה משמע שאין להם מגרעות בזה הש"ל רק שרוב מנין
רובים יותר בש"ל אחר. ואולי מפני שקולו יותר ערב
וכדומה איזה טעמים. ובאופן כזה אם בן הש"ל הקודם
הוא יורש שמים כראוי הוא קודם לאחר וממילא אין כ"מ
במה שאין לו רק רוב בנין כי אף המיעוט יוכלו להכריע
בזה כיון שע"פ ד"ת הוא קודם וכולנו מחויבים לשמוע
בקול תוה"ק ובפרט שסמכו כפי שיגידו להם ע"פ ד"ת
הרי הסכימו עליו אם יזכה ע"פ ד"ת:

סימן בה.

ע"ד ששלשים אנשים בנו משלהם ביהמ"ד קטן ומתפללים
שם. ושם יש ג"כ ביהכ"נ גדול השיך לכל העיר.
והוא לריך כעת מיקון ואם לא יתקנוהו הוא עומד ליחרב
ורובים למכור הביהמ"מ הג"ל לבית דירה ובדמיו יתקנו את
הביהכ"נ ויעשו מומנו ביהמ"ד ואנשי העיר מוסכמים ע"ז
ובלעדי זאת אין שום מולא לכסף לתקן את הביהכ"נ כי
דרוש לזה הולאה מרובה וחפץ לדעת דעתי אם מותר
למכור הביהמ"מ לזורח זה דאולי הוי בביהמ"ד של כרכין:
דגה כבר הביא מעכ"ת דעת הפוסקים דבכה"ג שרי למכור
אף של כרכים וכמ"ס המג"א סי' קכ"ג סקל"ז וכ"כ בשו"ע
פכ"י ועוד אחרונים. וגם יפה כתב מעכ"ת דהיינו כי הא
דביהכ"נ של טרסיים דבמגילה (דף כ"ו). ומה שדקדק
מעכ"ת בזה דאיתא שם הויא כי כנישתא זוטא הוי ואיהו
עבדוה דל"ל תרתי. נראה הכוונה כמ"ס המוס' והרא"ש
דביהכ"נ של כרכים אסור למכרו אף אם עשוהו משלהם
משום דודאי עשאוהו על דעת שיבואו שם מעלמא להתפלל.
ולזה קאמר שהיה קטן ולא היה בו מקום שיבואו שם אנשים
מעלמא רק בעד הערסיים בני העיר ובכ"ז אם נתנו על
בנין הביהכ"נ גם אנשים מעלמא לא יכלו למכרו. ולזה בני
תרתי שהיה קטן ושעשאוהו משלהם. ובכ"ד הרי כתב מעכ"ת
שהוא בית קטן ושעשאוהו משלהם. ופשוט דלא סגי שיחזיק
האנשים שעשאוהו כשעומדים לפופים רק כשיחזיקום כפי
הנהוג להתפלל בבתי כנסיות כל אחד על מקום מיוחד
בסדר נכון ורק כשהביהכ"נ הוא קלת יותר גדול מכפי
הדרוש להאנשים שעשאוהו אמרינן דמתמא היה דעתם
שיוכלו להתפלל שם גם יאנשים דאחי מעלמא ואז דינו
ביהכ"נ של כרכים. וע"ז ברא"ש ר"פ בני העיר שפירש
כן. וע"ש בק"ג שהקשה מזה על פירוש השני שכתוב
ולא ראה דברי הרשב"א בח"י שהירץ קושיא זו. ובא"ז
ה' מגילה כתב דלאו דווקא זוטא ע"ש. ובהגר"א סי' קכ"ג

דברים טמאים להאכיל לפועליו נכרים. אלמא ללא חששו למראית העין. והאוסרים שם טעמים משום דהוי כסחורה כיון שקונה לעצמו. ועוד דבריד ליכא מראית העין כלל כיון שהכל רואים שהנכרי לוקח אותם רק הוא משלם עבורם. ויש מקום לחשוב שהוא מלוה להנכרי כספו ע"ז. ונכון שיגיד להנכרי המוכר שקונה אותם עבור אדון פלוני כדי שיחול הקנין של האדון. כי אף שאין שליחות להנכרי. מ"מ הכסף קונה עבורו כיון שהמוכר מכין להקנותו. אבל אם לא יגידו לו יש לחוש שיחשוב להקנות להישראל. והכסף י"ל דכיון שהם מותרים מותר להישראל להשתמש בו כדאיחא בב"מ (דף מ"ג). אבל ז"א דמ"מ כיון שהישראל אינו רוצה לקנות וע' ב"ק (דף ק"ב ע"ב) וע' ח"כ ח"א סי' פ'. אך בב"ז נכון שיאמר להמוכר שקונה עבור פלוני. כי עי"ז לא יהי מקום לחשוד שקונה לעצמו. וכמ"ש בחיבורי ח"ד סי' ע"ז שלריך לעשות כל האפשרי כדי שלא יהי מקום לחשוד. וגם אולי ישכח לפעמים לחשוב שאינו קונה לעצמו. ויש מקום לדון שעי"ש שהמוכר יכול להקנות לישראל וזכה הוא בהם. ואקנה סחורה כיון שאינו מכין לקנותם וגם אח"כ אינו מוכרם להרעים. ואכמ"ל כי פשוט שמוחר להישראל להשכיר א"ע להנכרי על אופן הנ"ל:

סימן ג'

בבוד הרה"ג וכו' מ"ה נחום ג"י הרב דק' משערקאם.

היום הגיעני מכתבו ע"ד ש"כ שהיו לו שני בנים ומתנו בעל בתו. ואחד מובניו מת בחייו והניח בן קטן. ומעכ"ת גמר בניהם שיחמו להקטן א' ר"כ וע"ה קאפי' לשבוע עד שיגדיל וילמוד מלאכת שו"כ. ועתה גדל הקטן הלז ולא למד מלאכת שו"כ וגם אינו ראוי לכך. ורצו דודיו לתת לו סך מסויים בעד זכות חוקתו ולא רצו ומכר לאחר בעד ת' ר"כ והני גיסי לא מיהדר להו עם שותפם החדש וטוענים שגורם להם הפסד. ורצוים לסלקו ולהשיב לו הכסף שנתן אחר ניכוי מזה שגרם להם הפסד עד כה והאריך מעכ"ת דבריה חכמה. והנה באשר הימים האלה ימי חשבון וגם כי רבו ערדותי אשיבנו בקררה:

דבר הרשד"מ ח"ד סי' פ"ה והע"מ הובא במג"א סי' כ"ג כתבו דהא דקיי"ל שיש דין ירושה במינויים שבשראל. היינו רק בדבר שבשררה. אבל לא במינויים הבאים מכת התורה והחזיק בשיטה זו הם"ח ח"א סי' י"ג. ולפ"ז י"ל דבשו"ב שאין בזה שררות רק שבה מכת התורה שלריך לידע דיני שו"ב ויהי ירא שמים אין בו כלל דין ירושה. אכן בחיבורי חלק רביעי סי' פ"ג הארכתי בע"ה להוכיח דכל מינוי יש בו דין ירושה. ועדיין יש לדון דבשו"ב לא מיקרי מינוי כלל רזה הוי רק אומנות בעלמא רק שלאומנות זו לריך לדעת הדינים הדרושים לה. וכמו סופר סת"מ או העושה בתי תפילין או לילת דודאי לא שייך בזה מינוי ודיני חוקה אף שלריך לאומנותו לדעת הדינים השייכים לזה. אך י"ל דשאיני כלל הני שלא נהגו כלל שימנו הרבים סופר מיוחד להם וא"כ אין זה מינוי כלל. אבל שו"ב נהגו שיהא שו"ב מיוחדים לכל העיר. ונתנו להם הזכות שלא יוכל שו"ב אחר לשחוט שם זולת השו"ב הקצועים א"כ הוי זה מינוי. והטעם בזה נראה לפי שלעסק שו"ב לריך ישוב הדעת ומחיות רבה. ואם לא יהי מיוחד לזה וילערך לעסוק בעסקים שונים. תהי דעתו מבולבלת ולא יוכל להרגיש בפגימה דקה. ומכ"ש בהסרת הסירכות ובדיקות הריאה חפש מחופש. וכמ"ש רבינו יונה בשע"ת שלריך למנות אנשים מיוחדים לזה. ובזמן הש"ס נראה שלא היו אנשים מיוחדים

אם יהיו שני כמות בין השו"ב. כי כ"א חפץ למלא חן בעיני הקלבים ששומרים אללו. וההכרח לקבל כי רחוק שיועילו שם דברי. אך באשר הליקטני רוחי דברתי עד כה. והנה בג"ד לפמ"ש בח"ר ארץ היה הענין בודאי הוי טריפה. דמ"ש האחרונים להכשיר כשיאל בהיתר. היינו היכא שאפשר לומר שנעשה אח"כ. אבל לפמ"ש בח"ר שהיה יולא כעין מעי דק וכת"ר והרב דיאמפלאל והשו"ב הנ"ל אמרו שזה בודאי היה מחיים בודאי נאמנים ע"ז באומדן דעתם. ואף שהמורה השני אומר שלפי דעתו אפשר שיעשו מעי כזה גם לאחר שחיטה כשימסכו העור. וא"כ כיון שהשו"ב שבדק בהמה זו אומר ברי שלא היה זה בהמסם זה עכ"ל שנעשה אח"כ וא"כ יש כאן שני עדים להיתר ותרי כמאה. ז"א דהא איתא ביומא (דף פ"ג) דבאומדנא אזלינן בחד רוב דיעות ול"א תרי כמאה. ובג"ד הוי אומדנא אם אפשר לעשות מעי כזה לאחר שחיטה. ואף שהשו"ב שבדק בהמה זו אומר ברי שלא היה זה מחיים וא"כ הוי עוד גמור מ"מ אינו רק ע"א דהמורה אינו אומר בתורת עדות רק אומר באומדנא שאפשר לעשות מעי כזה ע"י משיכת העור ואמירתו בטילה לגבי תלתא דאמרי אומדנא שא"ל לעשות כזה אח"כ. וגם דהא בלא"ה קיי"ל דתרי ותרי אסור עכ"פ מדרבנן וכמ"ש הפר"ח ביו"ד סי' כ"ט סק"א וכ"כ הרשד"מ סי' כ"ג וכ"כ האחרונים ביו"ד סי' ל"ט לענין תרי ותרי בסירכא. ובפרט דבג"ד הוי הכריע של הבדוק גרוע כי ודאי אפשר שיהי נקב דק ולא ימלאנו בבדיקתו. ובפרט כי לפי דברי השו"ב השני לא עברה עדיין הסירכא במקום זה והסירכא סתמה הנקב. ולזה לא מלא הנקב באשר לא הרגיש במעי שהיה מבחוץ. אך בודאי אומר הבדוק שהסיר כל הסירכא. ויש לדון עוד מלד שהבדוק רוצה להחזיק דבריו וגם דהבדוק יש לתלות בטעות קלה. אבל את השו"ב השני לריכים אנו לחשוד למטרף במזיד. אך א"ל לזה דבלא"ה נלע"ד שהבשר טריפה מטעם שהזכרנו ומה שהביא רא' מהמקדש מטעם. לא דמי כלל דודאי לפי דבריו שבדק היטב ושאפשר לעשות מעי כזה לאח"כ. ודאי שיש לתלות שנעשה אח"כ. אבל הכא שהשו"ב השני אומר שלא הוסרה שם עדיין הסירכא ושלא נעשה אח"כ. וגם כי כת"ר והרב מיאמפלאל והשו"ב הלז אומרים שא"ל שיעשו כזה אח"כ א"כ ודאי שהבדוק לא בדק יפה והנקב היה מחיים:

ואת שעדיין י"ל דאף שאומדנא שלהם שהמעי הוא מחיים מ"מ אפשר שהיה המעי סתום והשו"ב עשה הנקב כדי להוציא לעו על הבדוק וכמו שאומר הבדוק וא"כ אינם מעידים על הטריפות. מ"מ נראה שז"א כי אין מלוי שהי מעי כזה בהמסם. והמעי הוא הוכחה שנעשה מחמת מכה. וגם דהוי זה הוכחה שהבדוק לא בדק כראוי כאן. דהא לא ראה את המעי. וא"כ י"ל שלא ראה את הנקב ג"כ ולזה אין לנו לחשוד את השו"ב השני שעשה הנקב במזיד:

ולזה נלע"ד שהבשר טריפה. ואותם שאכלו הבשר לריכים להכשיר כליהם כדן. ואף שאין ב"י מ"מ הרי נשתמשו בהם בכל יום ונעשה כבילה ונשתמש איסור וכידוע דבכה"ג אסור היכא דבלע איסורא. ועוד דנראה דהויא טריפה דאורייתא כמ"ל ולא מלד ספק וא"כ אף באינם ב"י אסור:

סימן מ"ט

ע"ד א"י שרואה לשכור ישראל שיעסוק בעסקו בשכר קלוב לכל שבוע. ונכלל בזה ג"כ שיטע עם נכרי אחד ממשרתיו א"י הנ"ל לכל יומא דשוקא. והנכרי הלז יקנה חזרים והישראל ישלם עבורם כפי שיושנה הנכרי בעדם. ונסתפק כח"ר אם יש בזה חשש איסור משום מראית העין שעושה סחורה בדברים אסורים וחספן לדעת דעתי בזה:

דבר ביו"ד סי' קי"ז פלפלו האחרונים אם מותר לקנות

דאף אס היו גס השו"ב מסכימים ע"ז מוטל על ב"ד לעכב ע"ז. כי ע"י שלא יהי להשו"ב די פרנסתם יטרכו לעסוק בעסקים אחרים. ועי"ז לא תהי דעתם ללווה לעסוק בעסק שו"ב כראוי. והרי בשביל זה נהגו בישראל למנות אנשים מיוחדים לעסוק בעסק שו"ב וכמס"ל בשם רבינו יונה ויש עוד לדון שיוכלו לסלקו מלך דינא דבר מלרא וכדקיי"ל בחי"מ סי' קע"ה סג"ב וע"ז באחרונים. אך באשר אל ב"ד לזה וגם כי יש לפקפק בפרש זה. לזאת אקלר:

דיוצא לנו אשר יפה כתב מעכ"ל שיכולים בנו וחסדו של השו"ב הקודם לסלק את האיש שקנה זכות שו"ב מנכד של השו"ב. ובפרט שרולים להשיב לו כספו שנתן ע"ז רק לנכות מה שהפסיד להם. והסך שינכו לו. יוכל לחצוץ בד"ת מנכד השו"ב ששייבם לו אס יתכרר בד"ת שלא היה חייב בהפסד הזה שבעבורו מנכים לו:

סימן נא.

ע"ד שהקשה הפמ"ג בפתיחה לה' מערובות היכי ילפינו ביטול ברוב מקרא דאחרי רבים. להטות. הא התם הרוב מוכיח שהלכה כן. משא"כ הכא הלא יש כאן איסור ודאי. לדעתו לק"מ דמה הוכחה היא זו שההלכה האמתית היא כדעת הרוב. ובפרט דהא קיי"ל ביצמות (דף י"ד) אס המיעוט יותר גדולים בתורה. בכ"ז אזלינן בחר רובא ועמ"ש בזה בחיבורי ח"א סי' ל"ה. וגם דהא כל אחד מהמיעוט ברור לו בלבו שהלכה כמותו. ובכ"ז מחוייב לעשות כדעת הרוב. וגם דהא אף אס מחולקים בהלכה מפי השמועה הוי ג"כ הלכה כרבים אף שהיחיד שמע מפי המרובים כדאיחא פ"ק דעדיות. ובכ"ז לא שייך לומר שהרוב מוכיח שהלכה כן. ועכ"ל דאזלינן בחר הרוב אף שאפשר שטעו בדבריהם. וע' בחיבורי שם בזה באורך וא"כ כשמסתלין איסור ברוב קיל טפי דהכא יש עכ"פ בודאי רוב היתר. וגבי סנהדרין אפשר שטעוים לגמרי שלא כהלכה ובכ"ז אזלינן בחר רובא:

ובמה שהקשה כ"ת על החו' ב"ק (ד' ה' ע"ב) שכתבו דאדם ישן לא מיקרי מעשיו גרמו לו. דהא ודאי החיוב בא ע"י מעשיו. יפה הקשה. אבל כבר ביאר זה בשמ"ק שם דלא מיקרי מעשיו גרמו רק כשעשה מתחילה במעשיו את הנזק. אבל לא כשנודמן אח"כ הנזק ע"י מעשיו הקודמים. ובזה מיושב מש"ש החו' דאיידי כשנפל מן הגג ברוח שאינו מלווה. והקשה הרש"ש שם למה נקטו רוח שא"מ. ולפמ"ש ח"ש דבריה מלווה הוי כעושה הנזק מתחילה. כיון שעמוד על הגג באופן שהיה אפשר לו ליפול ברוח מלווה והוי מעשיו גרמו לו:

ובכ"ז בשם ח' גלאנטי בע"ז (דף נ') דלאו דאל תפנו אל האלילים אינו נוהג בגנים ולזה מותר לגשים להסתכל בדיוקנאות. ותמה כבודו עליו. הנה ספר זה אינו אמת. ונראה שהוא מפרש הא דאיחא בשבת (דף קמ"ט) שאסור להסתכל בדיוקנאות משום דכתיב אל תפנו וגו' אל מדעכס הכוונה כדי שלא יבעלו מלימוד התורה. וכמ"ש הרמב"ם בסה"מ. וביאר ביאור כתב החינוך במורה רי"ג שלא יבעלו את העת על עניני הכל. וס"ל להגלאנטי שזה שייך רק באנשים שמלוים על ת"ת להגות בה יוס ולילה. אבל נשים שפטרות מת"ת כדאיחא בקדושין (דף כ"ט) אין שייך בהם איסור זה. כ"כ לכאורה לישב דבריו. ואין זה שייך להא אי דרשין טעמא דקרא. כי נראה דזה הוי כאלו מפורש הטעם בחורה דלכ"ע אזלינן בחר טעמא כדאיחא בב"מ (ד' קט"ו) ובכ"מ. דלשון אל תפנו מפרש הש"ס שלא יפנו מדעתם ומחשבתם הקבועה תדיר בעסק התורה ועבודת ה'. ויש לדון בזה דכיון דקרא דאל תפנו קאי לאזהרה גס על ע"ז כדאיחא בספרא פ' קדושים ובבב"מ בסה"מ שם. וכיון דבזה מלווים גס נשים. אי"ב מלווים בכל דבר שנגלל בלאו זה. ונראה שזה כתבו הרמב"ם והחינוך

מיוחדים לשו"ב. רק כל מי שהיה אומן בשמיטה היה שומט. ורק כשנתמטו הלכדות הולרכו למנות אנשים מיוחדים. וגם יש לדון מלך חזקת המלוה. כדקיי"ל בחי"מ ס"ס קמ"ט שמי שהחזיק במלוה אסור לסלקו. וה"ל יש כאן מלוה שמיטה וגם כיוונו בעופות. אך בזה אין דין ירושה. וע' בחיבורי ח"ג סי' א' מ"ש בזה באורך בס"ד. אבל מלך מינוי יש בו דין ירושה. וכן נהגו לפסוק דין ירושה בשו"ב:

אכן כ"ז שייך כשירשו ראוי לכך וכדאיחא בכתובות (דף ק"ג) שרריך שיהא ממלא מקום אביו ביראת חטא עכ"פ לענין נשיאות. וכבר בארתי בחיבורי שם דבעינן שיהא עכ"פ גדול בתורה כדי שיוכל להנהיג הנשיאות. רק שא"ל שיהא ממלא מקום אביו בחכמה לגמרי. ובשו"ב נראה דאף אס הוא ירא שמים מ"מ לריך שיהא אומן בהעמדת הסכין והרגשה פגימה דקה ובדיקת הריאה. כי אס אינו אומן כראוי מה תועלת בזה שהוא ירא שמים:

ועוד נראה דכמו גבי ^{אצל הדין} ^{אצל הדין} ^{אצל הדין} רק בן הבכור וכמפורש בכתובות ובחוריות (דף י"ג). דודאי אין שייך לומר שימלוכו כל הבנים ביחד. וכדקיי"ל דבר אחד לדור. כן בשאר מינויים אין יורש רק אחד. ועוד דע"ז יהי ריעותא להיבדל. כי כשהי שו"ב אחד תהי ההכנסה די לסיפוקו. ויכול למלא תפקיד השמיטה ביישוב הדעת כראוי. אבל אס יעסקו כל בני השו"ב בעסק שו"ב. אזי לא תספיק להם ההכנסה ותהי מחשבתם טרודה בדאגת הפרנסה. וגם כי סוף סוף יכבדו על העיר שיתנו להם פרנסתם. ואף שבאמת ראוי לכל עיר שיהא להם שני שו"ב כדי שישניו וע"ז וטובים השנים. וכמזכור כן באחרונים. אכן כ"ז בעיר שיש בהכנסת השמיטה די סיפוק לשנים. אבל בעיר שאין להם סיפוק לשנים. בודאי ויהי טוב שהי אחד ויהיה לו פרנסתו כפי לרכו. משיקחו שנים ושיהיה יהיו טרודים בדאגת הפרנסה. ומכ"ש כ"ד שכבר יש שם שנים בודאי אין ראוי לקחת עוד שלישי. ולזה לדעתי אף אס היה נכד השו"ב אומן במלאכת השו"ב. ג"כ לא היה ראוי להקימו לשו"ב שלישי. ורק אס נכד השו"ב הוא בן בנו הבכור. י"ל שהירושא בזה שייכת לו. אבל בכ"ז שאינו יודע מלאכת השו"ב. בודאי שאין לו שום זכות בזה. ואס ידוע מנהגם שנהגים דין ירושה לכל הבנים שלו. יש לדון דאדעתא דהכי נתקבל מתחילה. ונתחייבו אנשי העיר לקבל את כל בניו לשו"ב כפי המנהג. ואקלר דבכ"ז שאינו ראוי לכך פשוט שאין לו זכות בזה:

ילבד זה נראה פשוט שאף אס היה יורש גמור והיה יודע אומנות שו"ב. בכ"ז אינו יכול למכור זכותו לאחר כי אנשי העיר לא נשתעבדו לאביו. רק שרי לבנו זכות להשאר ממלא מקומו כדין כל מינוי הליבור. אבל לא שיעמיד להם איש אחר שאינם חפלים בו. וגם גבי מלך נראה שאינו ראוי להעמיד אחר במקומו מבלי רשות הליבור. אך שם יש לדון מלך דכיון שכל ישראל חייבים לשמוע בקול המלך. י"ל שחייבים ג"כ לשמוע לו בדבר זה שמלוה אותם לנהוג כבוד מלכים בא"ס הזה שהוא מעמידו במקומו ויש לדחות זה. ואקלר באשר כ"ד פשוט שאין שייך זה. ולזה כ"ד נראה ברור שאין רשות לנכד השו"ב למכור זכותו לאחר שלא מדעת הליבור ושלא מדעת השו"ב הקבועים שם. אכן יש מקום לדון מלך שנראה מלשון השאלה שהקונה חזקתו התחיל כבר במלאכתו לשחוט. ולפ"ז י"ל שלא יוכלו להורידו ממינוי כיון שכבר זכה בה. אך ז"א דהא השו"ב הקבועים לווחו ע"ז ולא רלו בו והסכימו לשמוע על מנכ"ת שפטר ביניהם. ונכד השו"ב מנכר זכות החזקה לאיש זה בלי רלוס ובלי הסכס אנשי העיר. וגם אס היו מסכימים אנשי העיר ע"ז. לא היה להם רשות לקבל עוד שו"ב לקחת פרנסת שו"ב הקבועים. וכמ"ש מעכ"ל שם לשנים אין שם פרנסה בדיווח. וע' בחיבורי ח"א סי' ל"ה דהיכא שגלוי לכל שאין נכון לעשות כן. יכול אף המיעוט לעכב. ובכ"ז בלא"ה יכולים השו"ב לעכב כנ"ל. ועוד נראה